

Kmet, delavec
in obrtnik
mej bodo naro-
du vodnik!

Iskaja vsako srečo.
Naravnina:
za leto leta Din 30—
za pol leta — 15—
za inozemstvo
za leto leta Din 50—
Iskavati po tarifu. — Pla-
manjem vprašanjem naj
se prileži znakom za od-
govor. — Ne frankirana
plačila se ne sprejemajo.

Kmetijski list

Glasilo „Slovenske Kmetijske Stranke“.

Vsako vrtvaj
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Rekopis se ne vra-
ča. — Pisala in to-
nja se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
inter. št. 2006. — Račun
pri poštni hranilnici
št. 14.104.

Božič 1928.

O Božiču obhaja katoliška Cerkev praznik rojstva Gospodovega. In vsi narodi obhajajo ta praznik kot dan miru in rodbinske sreče.

Za nas Slovence pa Božič 1928 ni praznik miru in sreče, ne za nas kot narod slovenski in ne za nas kot kmetijski stan. Kaj bi lagali in olepšavali in slepili samega sebe?! Povejmo vse po pravici!

Pred desetimi leti smo prišli v novo »svojo« državo skupaj s Srbi in Hrvati z navdušenjem in zdravnicami ter velikimi nadami. Praznovali smo konec vojne, one strašne morije in more, ki je štiri leta ubijala žive ljudi, pa tudi duše. Slovenci, vrhutega navajeni pričakovati pomoči od drugod (n. pr. od kralja Matjaža!) smo mislili, da bo vse v redu in da bodo že drugi poskrbeli za nas. Vrgli so med nas nekaj laži o bratstvu, osvobojenju, ujedinjenju, o enakosti in ravnopravnosti. Vse smo verjeli in bili navdušeni. Navdušeni in smo samo ploskali. Življenje pa je bežalo mimo nas in razkrinkavalo resnico. Iz dneva v dan so padale luskinje z oči in smo spregledavali. Enkrat eden, drugič drugi. Počasi in še danes ne vsi. Kadar je kdo omahnil in pokleknil pred mogotci, je smel pobrati drobtine in še pohvale je bil deležen, kadar pa se je spozabil in zahteval pravico, pa jih je dobil po grbi. Petoliznikom, lakajem, valptom in hlapcem dobre službe in odlikovanja, kadar pa so odpovedali pokorščino in slepo poslušnost, tedaj pa z bičem in škorpionji po ujih. Iz dneva v dan vse hujše in brezobzirnejše!

V skupno blagajno smo nosili mi glavni delež, delili nazaj oni, dajali sebi boljši delež, nam drobtine. Ko pa smo takemu stanju odrekli pokorščino, ko smo postavili zahtevo popolne in resnične enakopravnosti, pravega bratstva, so padli streli. Od »bratske« roke zadeti so padli 20. junija sredi narodne skupščine, torej na posvečenih tleh, trije naši najboljši tovariši mrtvi, dva pa težko, smrtno nevarno ranjena. Pri iskanju naših pravic takšen bratski odgovor!

V tem momentu se je v duši našega naroda porušilo, kar je do tega trenutka postojalo medsebojnih vezi. Zapustili smo krvava tla ter se vrnili domov. Tako ne more več! In hrvaški narod je glasno in jasno spregovoril kako pa more. Nas Slovence pa je doletela žalostna usoda, da smo dali parlamentarno legitimacijo ljudem, ki so se v teh časih znašli zmožne postaviti se na branik dosedanjega stanja. Nam in Hrvatom v škodo, Slovencem posebej še v sramoto. Štiri dni pred Božičem preteče pol leta od krvave parlamentarne tragedije. Ves svet se je začudil, da ni bila narodna skupščina takoj razpuščena. Danes pa jo še brani »največji« Slovenec, kakor kerubin z ognjenim mečem.

V tem razpoloženju praznujemo slovenski kmetje letošnji Božič. Vemo, da je borba šele na začetku, vemo, da stojimo šele pod Golgato in da bo zmaga, ko dospemo do vrha. Ne bojimo pa se te borbe, ker vemo, da bo zmaga toliko lepša, kolikor svetlejši in vzvišenejši je naš cilj.

In naš cilj je, da mora slovenski narod doseči v okviru sedanjih državnih meja svojo samostalnost, svojo lastno državnost, popolno svobodo in neodvisnost, da bo lahko razvil in izživel vso svojo energijo, vso silo in moč in zdravje. Vsako popuščanje, vsako polovičarstvo ali kompromisarstvo bi bilo samo prešminkano nadaljevanje hlapčevstva.

To hočemo za Božič 1928. Nadalje pa hočemo, da v tej slovenski državnosti prevladuj v vseh javnih poslih, v zakonodaji in upravi kmečki duh, duh večine naroda slovenskega. Brez zmage tega duha slovenskemu narodu tudi ob lastni državnosti ni bodočnosti in bomo le rezervoar za Westfalsko, Kanado, Argentinijo in kdorkoli nas bo rabil in hotel izkoriščati. Kadarkoli komu takšni nazori ne ugajajo, kaže na našo revščino. Kakor da je Bog ustvaril kje na svetu pasivno pokrajino?!

Kakor da tega ne delajo ljudje s slabo davčno in drugo zakonodajo, z nemarno in korumpirano upravo, z nesposobno trgovinsko in prometno politiko, s siromaka izžemajočo velekapitalistično denarno, kreditno in carinsko politiko?! In tako dalje, brez konca in kraja.

Bratje, oba cilja pa sta dosegljiva, če je v nas kaj moči in zdravja, volje in veselja do borbe! Ne bodimo tisti stari dobrodušni Slovenci, ki so sanjarili samo o kralju Matjažu in njegovi speči vojski, o pomoči drugih, o čudežih, ki se nikoli ne dogajajo. Nego zapajmo v svojo moč in nezlomljivo voljo, sprejmimo radi križ trpljenja, pojdemo v borbo z veseljem in navdušenjem in trud naš in napor naši bodo kronani z uspehom v korist našo in naših potomcev, v čast božjo in slavo slovenskega naroda!

S takim naročilom vas vse tovariše najpristrčneje pozdravljam in želim srečen Božič!

Ivan Pucelj.

SREČEN BOŽIČ VSEM ČITATELJEM
KMETSKEGA LISTA
UREDNIŠTVO ŽELITA UPRAVNIŠTVO

Ne veruj besedam, temveč presodi sam!

Naše slovensko ljudstvo je zelo ukaželjno. Na kmetih berejo po zimi, ko je več časa. Tej ukaželjnosti razne kulturne organizacije rade ustrezajo. Imamo n. pr. staro »Mohorjevo družbo«, ki izdaja že dolgo vrsto let po več knjig na leto. Toda njeno delo se bolj malo pozna. Pred vojno zlasti je bil prosvetni duh te družbe zastarel, njen kulturni pravec pa cenzuriran od cerkvene policije. Po vojni smo dobili še »Vodnikovo družbo« in na to še našo »Kmetijsko Matico«. »Mohorjeva družba« je najbolj razširjena, danes ima okoli 50.000 članov. Za njo agitirajo duhovniki. Druga, »Vodnikova družba« ima okoli 20.000 članov. Širi se med uradniki, trgovci in takozvano inteligenco. Za njo delajo in skrbje zlasti učitelji. Tretja, »Kmetijska Matica«, ima najmanj članov. Za njo ne agitira nihče. Še naši kmetje ne! Niti naši najboljši somišljeniki se ne brigajo dovoljno za njo. Ali ni to naša skupna sramota?

Ni vseeno, katere knjige leže na mizi naših ljudi. Silno bi se začudil, ako bi prišel v hišo naših Pipanov, Černetov, Globevnikov, Štublarjev, Kramaričev, Makarjev, Košmerljčev, Bohinjčev, Ažmanov, Vidicev, Rajšpov, Stoklasov, Keleminov, Lukačičev, Plaskanov, Piklov, Hočevarjev, Zupančičev, Slancev itd., itd., pa bi tam ne našel vsako leto novih knjig »Kmetijske Matice«. In vendar je na tisoče in tisoče kmetijskih domov, ki so naši po mislih in srcih, pa ne prejemajo knjig »Kmetijske Matice«. Ali ni to naša sramota?

Letos bodo dobili člani »Kmetijske Matice« kar pet knjig in kakšnih! Najprej »Veliki koledar za l. 1929«, ki vsebuje lepe, poučne in koristne spise. Druga knjiga obsega obširen spis prof. Sovreta o gospodarstvu starih narodov. V našem jeziku je ta knjiga edinstvena, to je, takšne Slovenci doslej sploh še nismo imeli. V njej je popisano, kako so že pred tisoči in tisoči leti gledali ljudje na problem zemlje, posesti in druge važne gospodarske in socialne probleme, ki danes znova gibljejo človeštvo. Tej knjigi se pridružuje strokovna knjiga »Zelenjadarstvo«, ki je poučna in potrebna vsakomur, ki obdeluje vsaj en vrtiček ali vsaj eno njivico. Zelo koristna knjiga. Za zabavo dobe člani »Kmetijske Matice« letos še poljudno povest »Zastava v vetru«, ki opisuje drastično razmere, v katerih žive Slovenci pod fašisti. Povrh pride še brošura o kmetijsko socialnem pokretu med Slovenci po prvi svetovni vojni, ki je bogato ilustrirana in ki jo mora poznati vsak, ki sprejema kakršnokoli funkcijo v našem gibanju in se ga udeležuje.

Vse te knjige se dá za borih Din 30—, takorekoč zastoj, »med brati so vredne«, kakor pravimo. Ne »Mohorjeva družba« ne »Vodnikova družba« se letos vsebinsko ne more meriti s knjigami »Kmetijske Matice«! Daleč smo pred njimi! Može, ki se zavedate svoje socialne važnosti med narodom — to je Vaše branje! Koliko si ti, dragi prijatelj, nabral članov med znanci in sosedi za »Kme-

tijsko Matico? Nobenega! In hočeš biti mor- da kandidat ali celo poslanec tega naroda? Vsako leto bi se moral potruditi, da vpišeš znanca, somišljenike, sosede v »Kmetijsko Matico«, prevzeti bi moral za svoj okoliš nje- no poverništvo in si vzeti za zgled doma- čega kaplana, kako nabira člane za »Mohor- jevo družbo« ali učitelja, ki jih pridno na- bira za »Vodnikovo družbo«.

Ni vseeno, kaj berejo tvoji otroci in žena tvoja! Ni to tako nedolžna stvar, kako ti bru- sijo možgane. Navajam praktični zgled.

V koledarju »Mohorjeve družbe« je na strani 101 zapisano sledeče o pok. St. Radiću: »Kot državnik je imel več ognjevitosti kot modrosti. V neizprosni boju za popolno enakopravnost Hrvatov na primer kljub svoji široki miselnosti ni priznaval, da smo tudi Slovenci samostojen narod, prav tako kot Hrvatje ali Srbi.«

To je zapisal takozvani »politični kato- ličan«. Brezvestno je zapisal to predrzno laž, ki jo bo bralo gotovo nad 100.000 lahkovernih Slovencev. Ker je ta zavedna laž natisnjena pod okriljem takozvane katoliške in cerkvene firme, bodo mnogi tudi verjeli, da je to res. Vsi, ki smo poznali Stjepana Radića поближе, pa vemo dobro, da se mu tu podtika, kar bije resnici predrzno v obraz. Polno zrelih mož živi med nami, ki vedo, kako je ravno Radić prepričevalno dokazoval, da smo Slovenci narod za sebe in da naša maloštevilnost ni nikak argument za protivnike tega spoznanja, ker je narodna kultura merodajnejša za pre- sojo tega vprašanja. Pa ti pride takšnila obre- kovalec in lažnjivec, se odene v politični ka-

toliški plašč in nekako avtoritativno napiše za najmanj 100.000 Slovencev grdo laž, ker je to vseč tistim, ki žive od »katoliškega« po- litikovanja! To je, vidiš, klerikalizem! Tu se jasno vidi, kako brezvestno se zlorablja kato- liška vera v politične namene! Tako se je skrila politična laž v plašč »cerkvene bratov- ščine«! Lažnjivec se ni niti podpisal, ker ga je bilo najbrže sram.

Že iz tega primera vidite, tovariši, kako važno je, kaj berete vi in vaše družine. Go- spoda Vas pita s svojim političnim strupom ne samo v političnih listih, ampak tudi v knji- gah. Zato jih pustite v miru, ogibajte se jih povsod! Vi, ki ste kmetje in kmetice, delavci in delavke, kmetski fantje in dekleta, skrbite, da postanete člani »Kmetijske Matice«! To bo koristno za vas i materijelno i duševno. Zapomnite si, da ne morete postati nikoli samostojni gospodarji, ako se najprej duševno ne osvobodite meščanske duševne navlake. Duševno samostojen človek se more šele re- šiti gmotnega suženjstva kapitalistične druž- be. Ta bo propadla z Vašo pomočjo!

Sedaj po zimi premislite to reč in storite tako, kakor vam velela lastna pamet. V naše hiše in kmetske domove spadajo vsako leto le in samo izvrstne knjige »Kmetijske Ma- tice«, vsak teden redno pa naš izborni ure- jevanj »Kmetijski list«. Vsak mesec enkrat pa sprejmite pod svojo streho tudi naš meseč- nik »Grudoc«.

Meščanskemu tisku, lažnjivcem in ob- rekovalcem v njem pa zaprite svoja kmečka vrata!

A. Prepeluh.

Pismo Makedonca.

Kadar se mi je le ponudila prilika, sem se rad seznanil s »tujci«, pa naj so bili to Nemci ali Francozi, Rusi ali Bolgari, Ameri- kanci ali Angleži. Tako sem si tekom let nabral nekaj internacionalnega poznanstva, a mnogim sem tudi osebni prijatelj. Tudi med Makedonci imam stare znance.

Te dni sem prejel iz Nemčije pismo, v katerem mi piše nek Makedonec, talentiran, mlad mož, ki je svoječasno živel nekaj let tudi v Sloveniji, a študira sedaj med Nemci njihovo filozofsko in sociološko znanost. Ta mož je doma na makedonski kmetiji in je naš državljan. Pri vsem tem pa je zaveden Ma- kedonec. Piše mi, da je članek tov. dr. Ro- sine »Makedonsko vprašanje«, ki je bil na- tisanjen v letošnjem letniku »Grude«, zbudil pozornost tudi v inozemstvu ter da so neka- teri listi prinesli celo ponatise v izvlečkih. Za članek so se zanimali žurnalisti ne samo v Sofiji, temveč tudi v Parizu, Ženevi in v Ber- linu. Po tem uvodu pa prihaja ta naš prijatelj tudi na našo domačo politiko. Takole piše:

»Makedoniziranje Hrvatske, pa tudi Slo- venije, je torej na vidiku. Kar imamo že več let pri nas doma, prihaja sedaj polagoma tudi k Vam. Žalostno pa je, da se to dogaja v času, ko stoji na čelu vlade Slovenec. Berem v li- stih, kaj se dogaja zadnji čas v domovini pod predsedovanjem tega »kulturnega« slovenske- ga duhovnika. Pri tem se spominjam Vaših pomembnih besedi, ki ste mi jih rekli 1923. leta. Govorila sva namreč o slovenski inteli- genci, ki je tedaj z vso dušo služila Beogradu. V razgovoru ste mi rekli: »Pri nas, zlasti pa pri naši inteligenci, prevladuje še vedno duh hlapčevstva, ovisnosti. Bili smo predolge sužnji, da bi mogli že sedaj samostojno od- ločevati o naših lastnih narodnih zadevah.« — Ne vem, kako da so mi te Vaše besede ostale v glavi vse do danes. Takratno Vašo konšta- tacija pa potrjuje sedaj sam g. dr. Korošec, ki se je tako dolgo boril za »zakonodajno avto- nomijo Slovenije«! Ko je prišel odločilen trenotek in bi mogel »zakonodajno avtonomijo« tudi res dobiti, je potegnul pa s svojimi do

včerajšnjimi nasprotniki. Če bi vsaj mogel za svoje osiromašene Slovence pri tem kaj »za- služiti«, bi še razumel njegovo sedanjost po- litično orijentacijo; tako ga pa noben pametni človek več ne razume. On, katoliški duhovnik — mi smo gledali nanj precej drugače, kot pa Vi — gre in brezplačno služi hegemoni- stom, rušiteljem kulture, proti katoliškim Hrvatom, ki so po svoji verski in narodni zgodovini tako ozko povezani s Slovenci. Ža- lostno je to poglavje najnovejše jugoslovanske politične zgodovine! In to tem bolj, ker gre za Slovence, ki bi moral varovati in ščititi interese svojega lastnega naroda. Kaj je to drugega kot tisti duh hlapčevstva? Vem, da se Vaš demokrasko misleči narod ne strinja z g. dr. Korošcem. Zato njegov greh ne more biti tudi greh Slovencev sploh. Kar se sedaj v naši državi dogaja, je le agonija takozvane »balkanščine«. Upajmo, da bo bolje, ker pride vsaka stvar končno na svoje pravo mesto. Prepričan pa sem, da bodo pri sedanji borbi Slovenija, Hrvatska, Makedonija in druge po- krajine le pridobile, zakaj izgubiti itak ni- majo ničesar več.

Oprostite, da sem o tem toliko natrosil. Toda časi so takšni, da besede vro kar same iz človeka, pa čeprav se ne peča z dnevno politiko, temveč z znanostjo.«

Tako se glasi pismo omikanega Make- donca, ki ve povedati o svoji ožji domovini in o današnjih prilikah na jugu zelo poučne stvari.

Jaz bi k temu pismu pristavil še sledeče: Res se je g. dr. Korošec in SLS dolgo vrsto let borila za avtonomijo Slovenije. Toda le v časopisju, na shodih in z jezikom. V sreču pa niso bili za njo. To vem iz mnogih dogodkov in izjav, ki so mi povsem jasne šele danes. SLS je porabila avtonomistično razpoloženje Slovencev samo v ta namen, da se med na- rodnom zopet politično okrepi. Ko so zahte- vali »zakonodajno avtonomijo«, so ji mnogi naivni in pošteni ljudje res verjeli. Niso ve- deči, da je v sreih teh »bojnikov« bila že spočetka laž in politični strankarski račun.

Komaj so čakali na priliko, da pridejo zopet do vlade in v vlado. Ko so to dosegli, so svoj avtonomistični program promptno zatajili, na- tančno tako, kakor so mnogi prorokovali že leta 1922. in 1923. SLS se danes srečno zopet nahaja tam, kjer je bila pred vojno na Du- naju. Posameznikom bo to koristilo, narodu slovenskemu pa seveda ne. Naj kmetje, ne- pokvarjena inteligenca in tisti duhovniki na kmetih, ki jih politični avanzmaji še niso po- kvarili, o tem razmišljajo. Božič naj dá vsem skupaj vedrega duha, a tudi poguma.

Naše ljudstvo instiktivno čuti, da stoji- mo na pragu novih dogodkov za naš narod. Premislimo, ako smo svojo njivo-domovino že dovolj zorali in posejali. Dandanes je na sve- tu preveč policije in žandarmerije, da bi mogli krasti pri sosedih, ako ne bomo imeli lastnega pridelka. Če bomo ostali praznih rok in nad, bomo leto osorej gladni mi vsi in deca naša.

Današnja politika SLS je katastrofalna. Slabih njenih posledic se bomo ubranili le, ako se kmetski in delavski pokret ojačita in konsolidirata. Najvažnejša je danes politična organizacija. Vzemite si pogum in nekaj do- bre volje, pojdite na delo in zbudite zaspane sosede, da boste pripravljeni, ko vas bo po- klical čas in da ne bodo zopet narodne vajeti v rokah pokvarjenih in nenarodnih ljudi.

A. Prepeluh.

Po smrti Stepana Radića.

Po smrti velikega vodje hrvatskega na- roda, g. Stepana Radića, preživljamo težko dr- žavno krizo. Temne, zainteresirane sile delu- jejo med nami in nas hočejo ustaviti na potu razvoja in procvita; naši državniki se ne za- vedajo usodnega trenutka. Ravno sedaj bi po- trebovali politika, ki bi dvignil visoko nad plamenom strankarskih strasti idejo državne in nacionalne misli. Desetletni neizvršeni in oligarhični centralizem nam je prinesel težke udarce. Na svoji grudi hočemo pokrajinsko samoupravo kot našo upravičeno željo; potom revizije ustave se hočemo osvoboditi centrali- stične neproduktivnosti in približati federa- tivni ureditvi državne administracije. Dokler bodo prečani čutili, da so zapostavljeni in pre- ganjani, ne moremo imeti močne države in ekonomskega napredka. Izход iz sedanje dr- žavne in ekonomske krize vidimo v organiza- ciji države na podlagi najširših samouprav ekonomsko-administrativnih, velikih teritori- jalnih kompleksov, ki naj solidarno delujejo na polju skupnih interesov in zunanje poli- tike.

Bodočnost naroda je naša prva misel. V politično življenje moramo prinesiti resnico, moralo in logiko. Razpršiti moramo vrste pro- fesionalnih politikov in korupcijskih elemen- tov. Vsak naj bo gospodar na svoji grudi in priznati hočemo le delo, kvalifikacijo in po- štenje. Tedaj bo nastopilo moralno čiščenje, idejna ozdravitev duhov in napačila bo zarja lepših dni za naš narod. Lado Jerše.

Koristno za vsako hišo

po znižanih cenah

kakor: rokavice, nogavice, žepne robce, kravate, fino damsko, moško in otroško triko-petilo, dišeče milo, torbice, čipke, po- trebščine za šivilje, krojače, tapetni- ke, čevljarje in sedlarje nudj

JOSIP PETELINC, Ljubljana blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Kmečki pokret v Evropi.

V naših krajih poznamo predvsem kmečke gospodarske organizacije kakor so denarne zadruga, mlekarne, elektrarne itd. Vaznosti gospodarskih kmečkih organizacij nihče ne zanika, vendar pa so te organizacije šele en del v velikem kmečkem pokretu, ki se vedno bolj širi in jača po celi Evropi.

Drugi del organiziranega kmečkega ljudstva je politična kmečka organizacija, ki ni nič manj važna kot gospodarska.

Gospodarska organizacija pomaga namreč kmetom, da več pridelajo, politična organizacija pa je šele tista, ki kmetom daje v roke moč, da o usodi svojih pridelkov tudi sami odločujejo. To pa je skoro važnejše kakor dober pridelek sam po sebi, kajti kaj mi pomaga dober pridelek, če pa mi ga v obliki davka, carin itd. požro drugi?!

Najlepši primer za potrebo gospodarskih in političnih kmečkih organizacij vidimo ravno v naši deželi.

Res je, da so klerikalci ustanovili v naši deželi veliko število kmečkih gospodarskih organizacij (ne današnji klerikalci, ampak njihovi predniki, op. ur.). Kaj pa imajo kmetje od tega? Oni pač dobivajo od zadrug itd. neke koristi, toda odločilne besede ravno nimajo, kajti odločilno besedo imajo ravno klerikalni politiki, ki niso kmečje, ne pa kmečki gospodarji sami! To je za kmečke gospodarje hud udarec! Kaj pomaga kmečkim gospodarjem, če pridelajo potom zadrug še toliko žita, mleka itd., če pa politiki nalagajo lahko davke in carine po mili volji?

Za' o je ena najvažnejših modernih potreb za kmete, da se ne organizirajo samo gospodarsko, ampak tudi politično v svojih kmečkih strankah.

To potrebo so najprej spoznali in jo tudi uresničili češki kmetje. Češki kmetje so danes organizirani gospodarsko in politično v svoji »Češki agrarni stranki«, ki je najmočnejša politična stranka na Češkem, brez katere ali proti kateri se sploh vladati ne da. Tako močna stranka je tudi v položaju, da brez posebnih težav prepereči vsako davčno ali carinsko ali katerokoli zakonodajo, ki je kmetom na škodo. Proti bankirjem pa lahko nastopajo češki kmetje s svojim združnim kapitalom in zato so češki kmetje res gospodarji v svoji deželi.

Jako močno je kmečko gibanje tudi na Poljskem, vendar zdaleka ne tako kakor na Češkem. Dobro znamenje pa je, da kmečki pokret tudi na Poljskem zelo napreduje.

V nam sosedni Avstriji imamo »Landbund«, t. j. »Kmečko zvezo«, ki že tudi sodločuje v vladi. Avstrijski »Landbund« pa se mora boriti skoro z istimi težavami kakor naša stranka, ker tej organizaciji silno nasprotuje krščansko-socialna (klerikalna) duhovščina, ki hoče prav tako kakor naša kmete tudi še v bodoče držati na vrvi svoje politične komande.

Sijajen uspeh je dosegla nedavno kmečka stranka v Rumuniji. Mi smo že svoječasno poročali o velikem zboru te stranke v Albi Juliji (okoli Velike noči), kjer se je zbralo nad 200 tisoč kmetov, ki so sklenili, da ne gredo prej v parlament, dokler stara »liberalna« vlada ne odstopi. Ta »liberalna« vlada je bila namreč skupina ljudskih oderuhov, bankirjev in nasilnežev, ki je vladala samo s pomočjo bajonetov. Pod to vlado pa je zabredla Rumunija v take težave, da je bil polom neizogiben. V tej splošni stiski je morala »liberalna« vlada odstopiti in nastopila je vlado samo kmečka stranka, ki je vsako sodelovanje z drugimi strankami odločila. Predsedstvo vlade je prevzel kmečki voditelj dr. Maniu, ki je tudi našim zastopnikom dobro znan izza velikega kmečkega kongresa v Pragi. Kmečka vlada je takoj odpustila na tisoče nepotrebnih orožni-

kov iz službe, vpostavila je popolno svobodo tiska, da ljudje lahko svobodno povedo, kaj mislijo in želijo in nazadnje je razpustila stari »liberalni« parlament in razpisala je nove svobodne volitve. Pri teh volitvah je dobila kmečka stranka nad 350 mandatov od 400! In to brez pritiska in brez pomoči policije in brez prevar! Te volitve so dokazale, da stoji ogromna večina rumunskega kmečkega ljudstva v taboru kmečke stranke, ki bo deželo dvignila do novega napredka.

Najtežji, a tudi najvažnejši boj pa se bije za kmete v Rusiji. Tam stoji sedanja boljševiška vlada pred težko nalogo: Ali se ji bo posrečilo tudi kmečko produkcijo in obdelovanje zemlje sploh izpremeniti v fabriko, ali pa bo morala priznati razliko med zemljo in fabriko? Za nas ni dvoma, da bo tudi v tej borbi zmagal ruski kmet.

Tudi industrijalna Nemčija se vedno bolj zaveda važnosti kmečkega vprašanja, saj so ravno Nemci med vojno najbolj občutili, kaj pomeni doma pridelan kruh. V Nemčiji je pa kmečki pokret še zelo razcepljen, ker razlike med veleposestniki in malimi kmeti še niso izgajene. Seveda so nemški veleposestniki nekaj drugega kakor naši, ker merijo nemška veleposestva na tisoče oral in ne le nekaj desetin. Razun tega pa si prizadevajo tudi druge stranke kmete pridobiti zase, da bi jih še znanprej izrabljale za verske in tem podobne boje. Počasi pa se bodo tudi nemški kmetje zedinili in raznim svojim »prijateljem« obrnili hrbet.

Čisto nov je tudi kmečki pokret v Franciji. Mi smo dobili nedavno dopis iz Francije, kjer nam javijo začetek kmečke organizacije, ki bo sodelovala z vsemi evropskimi kmečkimi strankami. Ustanovitev posebne kmečke stranke je vzbudila v Franciji veliko pozor-

Politika in kmetje v Srbiji.

V našem »rodoljubarskem« časopisju smo doslej vedno brali in še beremo, kako zelo je stara Srbija »demokracična« država, v kateri se vse kar cedi same »svobode«.

Vse to pa, kar se piše in pripoveduje pri nas o neki veliki »svobodi« v Srbiji in o neki »stari demokraciji« in o »visoki politični izobrazbi« kmetov v Srbiji, vse to so samo pripovedke. To so lepe besede in drugega nič. V resnici ga namreč ni večjega »švindla« kakor je vsa ta baharija z »državljanskimi pravicami« v Srbiji, zlasti pa tisto o »svobodnih volitvah«.

Resnica je taka, da v Srbiji svobodnih volitev sploh nikdar ni bilo pa jih niti biti ni moglo.

Razpis volitev, izbiranje kandidatov, agitacijski govori in shodi — vse to je dogovorjena sleparija in komedija, ki jo igrajo »gazde«, kmečki oderuhi in njihovi politični kompanjoni.

Treba je namreč vedeti, da nikjer na svetu tako lahkomišlno ne prodajajo svojih političnih pravic kakor delajo to baš kmetje v Srbiji. S političnimi pravicami se baranta kar na debelo. Vsa Srbija je kar preplavljena s takozvanimi »volilnimi menicami«. Te menice so danes vredne več, jutri manj, kakor pač nanese in kakor že ž njimi špekulirajo podeželski magnati in beograjski političarji. Vse izgleda kakor neka velika trgovska družba, v kateri ima tisti glavno besedo, ki ima največ takih menic (»bekselnov«).

Če se približajo volitve, začnejo »političarji« pregledovati svoje menice. Če vidi eden ali drugi, da jih ima premalo, razpošlje svoje agente po deželi, da jih nakupi od oderuhov. Ko jih ima dovolj, lahko mirno čaka na volitve.

je bilo glasovitih v starih časih.

Danes obstoji samo eno čudo, zato pa tem bolj znano po svojih 7 prednostih, a to je

nost, pa tudi osupljenje med dosedanjimi političnimi strankami.

Že ta skromen pregled pa naj bo našim pristašem dokaz, da niso sami. Danes spoznava ves svet važnost kruha, še bolj pa spoznava tudi važnost in pomen tistih ljudi, ki kruh pridelujejo. Te važnosti se moramo zavedati tudi mi, da ne bomo mi nič več kruh samo pridelovali, drugi pa bi ga nam delili, ampak da bomo mi tudi delili to drugim, kar mi pridelamo!

Nakupovanje menic imenujejo potem »politično pregrupacijo«.

Trgovina z menicami cvete v vseh krogih. Ni torej čudno, če vsi vedo za vsakega kmeta, v čegavih rokah se nahaja njegova zadolžnica (menica). Vsi vedo natanko, od čegave milosti je ta ali oni kmet odvisen.

Strahovit greh pa bi zagrešil kmet, čegar menica se nahaja n. pr. v rokah kakega radikala, če bi glasoval za zemljoradnika! To bi bilo »nemoralno« in grdo. Po starem srbskem običaju se spodobi, da kmet za tistega, komur je dolžan, tudi glasuje. Pri volitvah pazi cela vas na to, da vsak kmet glasuje za tistega, komur je dolžan. Če bi glasoval kmet po svojem prepričanju, bi ga smatrali za »gulanferiju« (cigana). Besedo je treba držati, pravijo!

Na ta način se v Srbiji prav lahko dogodi, da je v vasi n. pr. 500 organiziranih republikancev, pri volitvah pa dobe vse glasove — radikali! To zato, ker imajo radikali vse kmečke menice v svojih rokah!

Tako izgleda v resnici tista »volja naroda«, na katero so neki beograjski politiki tako ponosni!

Če pa kmet ne glasuje za posestnika menice, ga oderuh enostavno požene z doma.

Menic navadno ni treba plačevati kmetom, ampak plačujejo le obresti od njih. Menice same plača navadno država. Kadar se jih namreč preveč nabere, takrat dvignejo »gazde« krik o »prezadolžitvi kmetov«. Takrat mora prevzeti vse menice država, z dobljenim denarjem pa začno oderuhi svoj posel na novo. Kmetom zopet posojajo denar na menice, kmetje zopet glasujejo za »gospodoc«, menice pa zopet plača država...

Oblastni proračun ljubljanske oblasti za leto 1929.

Iz govorov naših poslancev ste posneli kako stališče smo zavzeli h pokritju proračuna, v sledečem pa priobčujemo proračun v svrhu pojasnila za kaj in kako se lahko naši pristaši lahko okoristijo z istim.

IZDATKI.

Splošna oblastna uprava.

	Din
1. Dnevnice in potnine oblastnih poslancev	389.076
2. Plače predsednika in odborn.	290.000
3. Potni stroški obl. poslancev	100.000
4. Plače uradnikov	1.522.488
5. Nagrade in predujmi na plače	240.000
6. Razni stroški	720.000
7. Stroški za avtomobil	100.000
Skupaj	3.361.564

Izdatki za uradništvo splošne uprave so se od lanskega leta zvišali za okroglo 300.000 dinarjev. Med raznimi stroški so nagrade za pomožna dela, pisarniški stroški, potnine oblastnih uslužbencev itd. Dnevnice oblastnih poslancev znašajo 327.600 Din, potnine pa 46.156 Din. Enkratni potni stroški iz Litije stanejo oblast 223 Din, iz Kostanjevice pa 524 Din. Oblastni odborniki dobivajo po 48 tisoč dinarjev letno, predsednik vrhu tega še 50.000 Din. Za potne stroške pa ima 5 odbornikov določenih še 100.000 Din.

Deželna kultura.

	Din
1. Uradništvo in urad	977.232
2. Kmetijska izobrazba	440.000
3. Pospeševanje kmetijstva	2.305.000
4. Zadružništvo	440.000
5. Podpore pri elementarnih ne- zgodah	500.000
6. Živinozdravstvo	120.000
7. Agrarne operacije	1.493.216
8. Kmetijsko šolstvo	2.101.096
9. Oblastna posestva	1.477.260
Skupaj	9.858.804

Za kmetijske in gospodinjske tečaje ter poučna potovanja je določenih 120.000 dinarjev. Kmetijske podružnice, društva, občinski uradi itd. lahko zaprosijo za kmetijske oziroma gospodinjske tečaje. Tudi če skupine ali posamezniki napravijo kako poučno potovanje, lahko prosijo za prispevek k potnim stroškom. Za razstave in tisk je 50.000 Din. Kjer se obdržavajo kmetijsko- ali gospodinjsko-nadaljevalne šole, tudi lahko dobe podporo, za to je predvidenih 120.000 Din. Učitelji, ki se hočejo izpopolniti v kmetijski stroki, lahko dobe v to svrhu podporo, določenih je za to 100.000 Din.

Podpore se podeljujejo posameznim posestnikom:

1. za nabavo umetnih gnojil, semen in novih kultur, v ta namen se bo porabilo 220 tisoč dinarjev.

2. zatiranje rastlinskih bolezni in škodljivcev 25.000 Din.

3. za nabavo poljedelskih strojev in orodja 120.000 Din.

Dosedanji proračuni niso dajali nič za umetna gnojila. Opozarjamo osobito podružnice Kmetijske družbe, da zaprosijo za podporo za nabavo poljedelskih strojev ali orodja. Ako bi na polju napadel rastlinsvo kak mrčes, ki se ga da zatreti, naj občina zaprosi za denarno podporo za nabavo sredstva za pokončavanje mrčesa. Tudi vinogradniki lahko zaprosijo za tako podporo za pokončavanje trtnih škodljivcev.

Za licencovanje in premovalje plemenske živine je določenih 290.000 Din, za nakup, vzrejo in vzdrževanje plemenske živine

pa 350.000 Din. Kdor si želi nabaviti plemenskega biva, telico, kravo, mrjasca ali svinjo, naj prosí za prispevek. Takim živinorejcem bo obl. odbor predpisal, koliko časa morajo tako žival obdržati in kako morajo ravnati z njo. Za razne druge panoge živinoreje je še posebej določenih 115.000 Din. To je za ovce, perutnino itd. Ako bi se razpasla kje kaka kužna živalska bolezen, naj se to takoj javi županstvu, župan pa naj zaprosi za podporo za zatiranje bolezni, to je za nabavo zdravil in za stroške za živinozdravnika, v to svrhu je določenih 100.000 Din. Živinorejske zadruge in druge živinoreje pospešujoče institucije dobe lahko izdatne podpore, ker je v to svrhu predvidenih 150.000 Din.

Obstoječe ali na novo ustanovljene vinarske in kletarske zadruge dobe lahko podporo, določenih je za to 100.000 Din. Posebno pozornost pa obračamo vinogradarjem na postavko 500.000 Din za nabavo vinogradniških potrebščin in ureditev vzornih vinogradov in kleti. Lansko leto je bila taka vsota določena za pocenitev galice, letos je to odpadlo, vsak posameznik pa lahko prosí za podporo za nabavo galice, žvepla, škropilnice, stiskalnice, za vinogradarsko in kletarsko orodje itd. Iz te vsote se bodo dajale tudi podpore za lepo ureditev vinogradov in za napravo vzornih kleti.

Za organiziranje vinskih sejmov in razstav je določenih 20.000 Din. Prireditelji morajo zaprositi za podporo. Če se pomisli, da vinogradniki največ prispevajo k oblastnemu proračunu, so te vsote malenkost, ki se dajo za vinogradništvo, vinogradarje pa prosimo, da nam v teku leta 1929 sporočijo, koliko in za kaj so dobili, da bomo imeli kontrolo čez uporabo tega denarja.

Za sadjarstvo je določeno to-le: 75.000 dinarjev za drevesnice, 10.000 Din podpore za vzorne šolske vrtove, 25.000 Din podpore za sadjarske tečaje, razstave in sejme ter 75.000 Din za sadjarske potrebščine in sušilnice.

Podeželski vrtnarji naj prosijo za ureditev vrtnarstva, določenih je za to 30.000 Din.

Velikokrat so velike težave s pogoditvijo golosekov. Ker je za pospeševanje gozdarstva določenih 50.000 Din, se lahko prizadeji tudi obrnejo s prošnjo za podporo.

Za podporo zadrugam je določenih 350 tisoč dinarjev, za zadružno šolstvo pa 90.000 dinarjev. Opozarjamo, da zadruge, ki so podpore potrebne, prosijo za isto.

Za elementarne nezgode, to je povodeni, oženj, nesreče pri živini, toča itd. je 500.000 dinarjev. Prošnja naj se vloži takoj po nesreči.

Za melioracije (izboljšanje) pašnikov in planin je določenih 250.000 Din. Na to posebno opozarjamo pašne zadruge in planšarje.

Za melioracije travnikov, osuševanje in manjše vodne zgradbe pa 600.000 Din.

Vzdrževanje kmetijske šole na Grmu stane 1.316.216 Din. V to vsoto je všteth 200.000 dinarjev za zgradbo svinjakov in nakup travnika. Dohodki iz te šole pa so preračunjeni na 140.000 Din. Posestniki, ki hočejo svoje sinove poslati v to šolo, naj zaprosijo za brezplačno mesto. Prošnje je pošiljati na ravnateljstvo šole in je paziti na tozadevni razpis.

Mlekarska šola v Škofji Loki stane 538.100 Din, dohodki so proračunjeni na 106 tisoč dinarjev.

Podkovska šola stane 246.780 Din, donša pa 110.000 Din.

Posestvi Mala Loka in Robež 222.940 dinarjev, donša pa 105.000 Din. Oblastne trtnice stanejo 201.500 Din, donšajo 74.000 Din.

Žrebčarna na Selu stane 542.520 Din, donša 28.500 Din. Ribje vališče v Bohinjski Bistrici stane 60.000 Din, donša 46.000 Din.

Asanacija vasi.

	Din
1. Prispevki za napravo gnojišč-nih jam in gnojišč	1.500.000
2. Prispevki za vodovode in vodne zgradbe	496.000
3. Pospeševanje zdravstva	200.000
Skupaj	2.196.000

Asanacija vasi pomeni, zboljšati zdravstvene razmere v vasi, skrbeti za higijeno v vasi, to je za red in čistočo, vas preskrbeti z zdravim pitno vodo, sploh odstraniti vse, kjer bi se utegnile zbirati škodljive glivice, ki so ljudskemu zdravju opasne in ki širijo kužne bolezni.

Gnojiščne jame gotovo zboljšajo higijeno v vasi, so pa neprecenljive gospodarske važnosti za vsakega kmečkega gospodarja. Kdor še gnojne jame nima, ta naj napravi prošnjo za podporo, ko pa isto dobi, naj jo tudi takoj napravi. Te podpore bo lahko deležno okoli 2000 oseb v enem letu. Za vzorne hleve se v letu 1929 ne bo dobilo nobenih podpor. 496 tisoč dinarjev je namenjenih za manjše vodovode, osobito pa za vodnjake, vaški odbori, pobrigajte se, da napravite pravočasno prošnje za vodnjake.

Javna dela.

	Din
1. Uradništvo in urad	1.117.904
2. Vzdrževanje cest	11.250.000
3. Vzdrževanje stavb	1.500.000
Skupaj	13.867.904

Uradništvo tega oddelka stane 707.904 dinarje, potni stroški 250.000 Din, pisarniški stroški pa 160.000 Din. Plače cestarjev znašajo 3.950.000 Din, vzdrževanje dovoznih cest k železniškim postajam 100.000 Din, prispevki okrajnim cestnim odborom znašajo 6.000.000 dinarjev. Koliko je dobil vsak posamezen okraj se lahko izve v tajništvu SKS, vzdrževanje od države prevzetih cest in mostov stane 400.000 Din, vzdrževanje mostov čez Savo v Podnartu, Radečah, Krškem in Sevnici stane 200.000 Din. Za nabavo strojev za vzdrževanje cest (valjarji) je določenih 300 tisoč dinarjev, za občinske ceste in mostove je določenih 300.000 Din. Županstva naj napravijo prošnjo za popravilo občinskih, vaških ali drugih javnih potov. Prošnja lahko napravi tudi podobčina ali vas, katera mora kako pot popravljati.

Obrt in trgovina.

	Din
1. Pouk in izobrazba	1.130.000
2. Pospeševanje obrti	570.000
3. Tujski promet in turistika	300.000
Skupaj	2.000.000

Za podpore za organizacijo obrtno- in trgovskonadaljevalnih šol je določenih 275 tisoč dinarjev, za stipendije učencem na strokovnih šolah 150.000 Din, za prirejanje strokovnih tečajev 250.000 Din, podpore za obrtni in trgovski naraščaj 100.000 Din.

Znesek 200.000 Din je določen za razvoj domače obrti. Za to podporo lahko prosijo razne obrtne zadruge, ki omogočajo razvoj domače obrti, tako čipkarske, vrborejske, pletilske zadruge itd. Za podpiranje razstav in gospodarskih naprav je določenih 120.000 dinarjev in še za razne podpore 50.000 Din.

Za podpiranje tujskega prometa je določenih 300.000 Din.

Zdravstvo.

	Din
1. Uradništvo in urad	408.888
2. Okrožni zdravniki in babice	1.142.400
3. Bolnice	21.266.480
4. Neoblastne bolnice	1.500.000
5. Pospeševanje zdravstva	550.000
6. Stroški za material in investicije	2.000.000
Skupaj	26.867.768

Okrožni zdravniki stanejo oblast 842.400 dinarjev, babice pa 300.000 Din. V ljubljanski bolnici stane osebje 2.868.260 Din, stroški za bolnike znašajo pa 7.330.000 Din, v bolnici za duševno bolne osebje 1.552.344 Din, za bolnike 6.320.000 Din, bolnica za ženske bolezni v Ljubljani: osebje 524.904 Din, bolnice pa 1.270.000 Din; javna bolnica v Brežicah: osebje 290.952 Din, bolniki 840.000 Din. Zdravniki sekundariji stanejo v vseh bolnicah 270.000 Din. Ker se zdravi dosti bolnikov, pristojnih v ljubljansko oblast, v bolnicah drugih oblasti, mora oskrbnino za iste plačati naša oblast in ti bolniki stanejo 1.500.000 dinarjev. Popravila in novo opremljenje bolnice bo letos stalo 2.000.000 Din. Vsak bolnik, ki se zdravi v oblastni bolnici, dobi po odpustu račun za zdravljenje. Na prošnjo, ki jo je nasloviti na dotično bolnico, v kateri se je zdravil, oblastni odbor na računu popusti delno ali tudi v celoti, če je potreba dokazana. V enem letu se je odpisalo na teh računih 8 in pol milijonov dinarjev.

Socijalno skrbstvo.

	Din
1. Skrbstveni zavodi	3.760.568
2. Splošno socijalno skrbstvo	2.250.000
Skupaj	6.010.568

700.000 Din je določenih za mladinsko skrbstvo. Iz te vsote se dajo podpore zavodom, ki skrbijo za mladino in vzdržuje sirote oblastni odbor. Otroci, ki nimajo starišev, se dajo na oblastne stroške v rejo na kmete. Ustanovljen je sklad za zgradbo malih stanovanj v znesku 1.500.000 Din. Občine, ki zidajo stanovanja, naj se obrnejo na oblastni odbor za pomoč. 100.000 Din je določenih za strokovno izobrazbo delavstva, 100.000 Din za delavsko-prosvetne namene, 150.000 Din za delavske kuhinje in delavske gospodinjke tečaje in 200.000 Din za podpore za izseljence in preseljence.

Prosveta.

Za podpore prosvetnim napravam in za prosvetne namene je določenih 500.000 Din. Za to podporo lahko zaprosijo razna kulturna društva in zveze. Največ denarja iz tega zneska gre menda za orlovske domove, zato priporočamo tudi vsem drugim društvom, da se

pobrigajo za podpore. Za srednješolske študentije je določenih 120.000 Din. Revni starši dijakov naj zaprosijo za študentijo, ne samo onih, kojih sinovi študirajo v Ljubljani, ampak tudi onih, ki študirajo v Novem mestu, Kranju, Kočevju ali kje drugje. Za podpore občinam, ki zidajo nova šolska poslopja, je določenih 1.500.000 Din. Županstva, napravite takoj tozadevne prošnje!

V celoti žrtvuje oblast za prosveto znesek 2.120.000 Din.

Dolгови.

Za obrestovanje in amortizacijo oblastnih dolgov plačuje oblast 1.433.698 Din.

Penzije.

Za pokojnine in vzdrževalne prispevke se bo plačalo v letu 1929 200.000 Din.

Razni stroški.

Za podpore gasilstvu je določenih 200.000 dinarjev. Gasilna društva naj napravijo prošnje kot lansko leto. Predvidenih je 1.000.000 dinarjev za povišanje onih gorenjih postavk, pri katerih bi se izkazalo, da so premajhne. Visoka je vsota za nepredvidene stroške, 800 tisoč dinarjev.

Zaključek k stroškom.

Kakor se razvidi, ni v proračunu predvidena nobena vsota za nove čestne zgradbe, niti za kak vodovod. Skupščina je sprejela že nebroj predlogov za zgraditev novih cest, oziroma preložitve klancev itd., vendar ni v proračunu postavljene nobene vsote za dograditev istih. Kaj bo s temi cestami? Za letos je še denar iz 10 milijonskega posojila, od tu se bo nekaj gradilo, drugo bo pa čakalo na poznejše proračune oziroma nova posojila. Posojilo v znesku 10 milijonov Din je bilo najeto v svrhu, da se vse dosedaj obstoječe ceste spravijo v dobro stanje. Zato cestni odbori, ki svojih cest niste še spravili v red, pritiskajte, da se vam dajo potrebni krediti na razpolago.

Ta proračun se bo začel trošiti 1. januarja 1929. Vsi oni, ki mislijo prositi za katerokoli podporo, naj isto napravijo takoj in jo pošljejo na **Oblastni odbor v Ljubljani**, oni iz mariborske oblasti pa na **Oblastni odbor v Mariboru**. Številke iz mariborskega oblastnega proračuna nismo navedli, se pa lahko prosi za vse tudi v Mariboru kakor v Ljubljani.

Prošnjo se mora kolekovati s 5 dinarji, prav je tudi, če se jo da pred odpošiljativjo potrditi tudi županstvu. Kdor napravi prošnjo, naj o tem tudi obvesti po dopisnici ali pismu za ljubljansko oblast poslanca Janka Bukovca, Ljubljana, Kolodvorska ulica 7, za mariborsko oblast pa oblastnega poslanca Rudolfa Lorberja v Žalcu. Sporoči naj, kateri dan in za kaj je prosil.

DOHODKI.

	Din
1. Obresti	320.000
2. Najemnine in zakupnine	130.000
3. Donos oblastnih posestev in podjetij	629.500
4. Prispevki interesentov agr. operacij	35.000
6. Dohodki zdravstvenih in skrbstvenih zavodov	6.477.000
7. Davki in takse:	Din
a) Obl. davščina od lovišč in ribolovov	500.000
b) na kinematografske vstopnice	300.000
c) na gledal. karte	150.000
č) na plese in nočne zabave	500.000
d) motorna vozila	400.000
e) trošarina na premog	500.000
8. Naklade na davek in doklade:	Din
a) 200% na kavarn. in gostiln. pravice	80.000
b) 25% dokl. na dohodek od podjetij	1.800.000
c) 25% dokl. na dobiček od podjetij, ki morajo javno polagati račune	1.600.000
č) 25% dokl. na dohodek od nesamostalnega dela in poklica	300.000
d) doklada na vino, 65 par od litra in 45 par na mošt	11.000.000
e) doklada na fino vino	70.000
f) 100% doklada na pivo	2.200.000
g) 100% doklada na žganje	2.800.000
h) 100% doklada na špirit	8.500.000
9. Povračilo zdravstvenih zavodov drugih oblasti	2.500.000
10. Prispevki okrajnih cestnih odborov za cestarje	1.200.000
11. Izredni dohodki	4.000.000
12. Prispevek države	23.465.617
13. Državni dolg prisilni delavci	263.854
14. Razni dohodki (kazni itd.)	246.345
Skupaj	70.011.306

Sodba o ljubljanskem oblastnem proračunu.

(Govor posl. Janko Bukovca.)

Glavna dolžnost oblastnih poslancev je, da natančno in temeljito preštudirajo oblastni proračun in da pri njem tudi sodelujejo tako, kakor zahtevajo njihovi volilci. SLS nam faktično odreja to sodelovanje, ona neče poslušati naših razlogov, ne upoštevat nobenih naših stvarnih nasvetov.

Da je proračun oziroma razpravljanje o proračunu silno važno delo, je imel že postavodajalec pred očmi, ko je pisal in izdal uredbo o oblastnih proračunih. § 5. in 8. te uredbe pravi, da mora oblastni odbor predložiti skupščini tudi natančno pojasnilo o vseh dohodkih in izdatkih in natančno obrazložiti, kako se je gospodarilo.

Naš oblastni odbor tega ni predložil.

Oblastni odbor nam je predložil proračun. Toda ves ta proračun je sestavljen iz mrtvih števil, življenja pa ni v njih. Lahko bi dali tem številkam življeje, če bi imeli upogled v delo pri sestavljanju tega proračuna in bi mogli o proračunu stvarno debatirati.

Predvsem bi bilo potrebno, da nam poda oblastni odbor bilanco, sestavljeno po trgovskih predpisih, iz katere bodo razvidna vsa aktiva in pasiva. Če bi mi to dobili, potem bi bilo kritiziranje proračuna lahko in tudi sodelovanje lahko. Nadalje potrebujemo račun o izgubi in dobičku, kakor ga delajo druge korporacije. Tretja silna važna stvar je, da se predloži statistika dela, pojasnjena z grafičnimi tabelami, trošarini podvrženih predmetov in cen.

Če nam boste to dali, potem bomo drugo leto mogli uspešneje sodelovati na podlagi točnih števil.

Četrta silno važna stvar, ki bi jo moral napraviti oblastni odbor, je program dela. Ta program bi moral biti konkreten in detajliran in iz proračuna bi moralo biti popolnoma v podrobnostih razvidno, kako se bo denar porabil.

Če so podani ti podatki, je obravnavanje proračuna lahko. Če pa nimamo vpogleda v ves ta material, so pa to samo mrtve številke, ki jim manjka življenja.

Potem manjka poročilo o reviziji. Mi smo izvolili lani revizijsko komisijo iz naše srede; njena člana sta gospoda Mazovec in Lebinger, ki sta dobila za to tudi specialno nagrado, če se ne motim oba 30.000 Din. Jaz ne vem, ali mi teh 15.000 Din zato plačamo, da gospod Mazovec uganja v tej zbornici svoje komedije, ali pa zato, da bi nam podal poročilo o tem, kako je vršil svojo funkcijo.

Problem financ je za samoupravo osnovni

problem. Zato mislim, da to, kar smo govorili in kar smo zahtevali, niso prazne fraze, niti niso pretirane zahteve, ampak so tako važne, da jih morate upoštevati vsaj v prihodnosti.

Pri ustvarjanju naše samouprave smo napravili isto pogreško, kakor pri ustvarjanju naše države. Ob ustvarjanju naše države je Narodno Veče predalo naše pokrajine v Beograd, ne da bi si zagotovili svoje stare pravice. Ravno isto pogreško ste naredili, ko ste prevzemali oblast. Vse ste prevzeli: Prevzeli ste ceste, pa se niste vprašali, kako boste krili izdatke; prevzeli ste bolnice, pa se tudi niste vprašali, kako boste krili izdatke.

Prevzeli ste skrb za deželno kulturo, finančna sredstva pa so ostala v Beogradu. Sedaj upravljate vse mogoče stvari, oblast ima vse v upravi, težave pa so se začele zaradi tega, ker je stopilo na dnevni red finančno vprašanje. In to vprašanje je treba rešiti.

Zato pravim, da je dotiranje oblastnega proračuna, kakor je sedaj vpeljeno, pogrešno. Mislim, da moramo mi dobiti trdne vire za fundacijo naših financ. In te trdne vire bomo dobili, ako se nam odstopijo direktni davčni viri in ne samo neke dotacije.

Mi smo v tem času za upravo plačevali več, kot pa bi bilo potrebno, če bi bila v Beogradu evropska uprava. Če bi ostal ves tisti denar pri nas, bi mi lahko vzdrževali vse v najboljšem redu. Vi ste osem let kričali, da je sedanja državna ureditev napačna, sedaj pravite, da je vse pravilno. Kaj je vzrok vsemu temu?

Vi nosite za vse nove davke, s katerimi hočete pokriti potrebe naše oblasti, odgovornost sami.

Pač se še dobro spominjate, kako ste ob otvoritvi te skupščine podali izjavo, da ne boste nalagali novih davkov. To ste izjavili zaradi tega, ker ste se takrat dobro zavedali tega, da dosti plačujemo.

Zato vas sedaj pozivam, da sklenete skupno z nami resolucijo, v kateri bomo rekli: Mi zahtevamo finančno samostojnost Slovenije.

31 milijonov dinarjev bo naloženih novih davkov, ki jih bo moralo naše ljudstvo na novo plačati. Za te davke ste odgovorni vi. V letu 1927 je bilo plačanih v Sloveiji neposrednih davkov 227.325.000 Din, posrednih davkov pa 1.200.000.000 Din. S tem, gospodje, plačamo vse, kar bi mi potrebovali za upravo oblasti. Toda s tem našim denarjem se gradijo ceste drugod in upravljajo bolnice drugod, mi moramo pa zase sami še posebej plačevati. Iz

tega sledi, da moramo izvojevati finančno samostojnost Slovenije.

Omenil bi še nekaj glede oblastne doklade na vino. Če pravita gospoda Milavec ali Tomazin, da se tudi v zagrebški oblasti plača 65 par na 1 liter, potem je to popolnoma druga stvar. Vsemu svetu je znano, da so v borbi za hrvaško finančno samostojnost in jednako-pravnost padli vodje naroda, Vi gospoda pa s politiko podpirate one, ki nam naših pravic ne dajo. Zato je boljše, da o tej stvari molčite.

Da pridemo do finančnih virov, predlagam te-le stvari, katere sprejmite tudi vi:

Ukinitev državnih taks na vse akte, katere rešuje oblast, in odstop istih oblastem.

1. Poglejte, če jaz naredim prošnjo, moram plačati 5 Din za kolek in še kolek 20 Din za odgovor. V beograjsko kaso plačujemo te takse, napravimo, da se vse te takse plačajo v samoupravno blagajno.

2. Takse na pobotnice, $\frac{1}{2}\%$ po tar. post. 33. Kadar oblast odda v delo cesto, je treba plačati takso. Oblast je plačnica, denar pa gre v Beograd in za srbske ceste, tudi to naj ostane doma.

3. Zapuščinske pristojbine, ki se morajo plačevati ob prenosu dedščine. Te pristojbine naj se odstopijo oblasti. Potem bomo imeli bogate vire dohodkov.

4. Vse takse na vozila po tarifni postavki 100 zakona o taksah, naj se prepuste oblasti. Naj ostanejo te takse za naše ceste, kajti naše ceste so, po katerih se vrši promet s temi vozili.

5. Vse takse od gostilniških ali kavarniških računov naj ostanejo v naši oblasti.

6. Prav tako naj ostanejo v naši oblasti vse takse iz kupnih, menjalnih in drugih pogodb.

7. Odstopi naj se oblasti polovico trošarine na bencin.

8. Odstopi naj se oblasti zemljiški davek.

9. Predlagamo, naj se odstopijo oblasti vsi dohodki gozdov verskega zaklada.

Če bi mi dobili te dohodke, o katerih sem govoril, nam ne bi bilo treba nalagati novih davkov, mi bi imeli dovoljna finančna sredstva na razpolago.

Vse te stvari, gospodje me napotujejo, da ne morem zaupati oblastnemu odboru, da bo on ta denar uporabljal nepristransko in res v tiste svrhe, v katere je določen in zato bom glasoval proti proračunu.

Glavno prizadevanje četverne koalicije pa gre za tem, kako bi spravili na kolena Hrvate oziroma vse tiste prečane, ki ne trobijo v vladni rog, ampak zahtevajo enakopravnost prečanov s Srbijanci. Enakopravnosti s prečani se srbijanske stranke silno boje, kajti čim bi Hrvat ali Slovenec toliko zaveljal kot Srbijanec, bi bilo davčnih neenakosti takoj konec, s tem pa tudi konec lepega in prijetnega življenja gospode v Srbiji, ker bi tudi oni morali več plačevati in precej manj prejemati kot doslej.

V borbi proti prečanom, med katerimi stoje radičevci v prvi vrsti, se žalibog posebno odlikuje SLS pod vodstvom dr. Korošca. Izgleda, kakor da se je dr. Korošec zaklel, da bo spravil Hrvate, zlasti radičevce, pred Beogradom na tla. Kakšni nameni ali vzroki ga pri tem njegovem početju vodijo, je težko razumljivo, zdi se pa, da ga vodi v prvi vrsti želja, da bi uničil radičevce zato, ker so ravno radičevci razvitku in širjenju njegove klerikalne stranke v Sloveniji in na Hrvaškem najbolj na poti. Radičevci so namreč nosilci tistega kmečkega pokreta, ki gre za tem, da organizira kmete ne le gospodarsko, ampak tudi politično, ter da na ta način osvobodi kmete vsake, tudi duhovniške politične komande, ki mora preiti v lastne kmečke roke -- o kleri-

kalnih strankah pa vemo iz zgodovine, da stoje vedno na strani tistih, ki hočejo nad kmeti neomejeno gospodovati. To so velikanske razlike, ki se toliko bolj kažejo, kolikor bolj prihajajo do veljave kmetje in kolikor bolj se kmetje svoje veljave zavedajo. Žalostno pa je to, da ogromna večina slovenskih kmetov te silne razlike še ne spoznava in ne čuti in da še dandanes tlačani onim, ki hočejo gospodstvo klerikalne gospode nad kmeti, namesto da bi delali na to, da dobe sami vso politično moč v svoje roke.

Zgodovina pa nam kaže, da je v takih bojih še vedno zmagala odločna volja naroda in zato smo prepričani, da bo iz boja med kapitalom, klerikalizmom in militarizmom na eni ter kmeti in delovnimi ljudmi na drugi strani izšel kot končni zmagovalac delovni sloj, v prvi vrsti seveda kmet!

Klerikalne fraze o delu.

S Koroščevim vstopom v cincarsko službo beograjskih hegemonistov je začela za klerikalno časopisje, še bolj pa za klerikalne agitatorje in priganjače kislja in huda doba.

POLITIČNE VESTI

Položaj v Beogradu.

V političnem položaju v Beogradu ni nobene vidne izpremembe. Vladajo še vedno zastopniki »četverne koalicije«, t. j. zastopniki štirih strank, ki so se zvezali med seboj, da si dele oblast. Te štiri stranke so, kakor znano: srbijanski radikali, srbijanski demokrati, Slovenska ljudska stranka in bosanski muslimani (Turki). Glavno besedo imajo seveda Srbijanci (radikali in demokrati), naši klerikalci in muslimani pa so samo služabniki Srbijancev, katerim se morajo brezpogojno pokoriti.

Omenjene štiri stranke pa so složne med seboj samo proti prečanom, zlasti proti radičevcem, med seboj pa se prav pošteno prepirajo. Najhujši boj vlada med Srbijanci samimi, t. j. med radikali in demokrati, kajti oboji žele, da bi bili neomejeni gospodarji v Srbiji. Radikali bi radi zavladali v celi Srbiji ravnotako kot demokrati. Zaradi teh preprirov tudi zakonodajno delo v okrnjeni narodni skupščini ne more nikamor naprej, čeprav imajo vladne stranke ogromno večino in skoro nobene opozicije.

Koroščeva vlada je predložila državni proračun, ki je za 589 milijonov 253.279 dinarjev, torej za okroglo šest sto milijonov dinarjev večji nego lani. In to za prihodnje leto, ko je gospodarska kriza polovico večja nego lani! In od teh silnih milijard daje Koroščeva vlada kmetijstvu samo 139 milijonov, komaj en dinar od vsakih sto dinarjev davka. To je res tako delo, ki ga mi nečemo.

MLADINSKI VESTNIK

Toplice na Dolenjskem. V nedeljo dne 16. t. m. ob 2. uri popoldne se je vršil v gostilni pri Zupancu ustanovni občni zbor društva kmetijskih fantov in deklet. Na zboru, ki je bil jako številno obiskan, je poročal kot delegat Zveze tov. Šimnovec. Izvolil se je nato sledeči odbor: Alojzij Oblak, predsednik; Alojzij Makovec, podpredsednik; Slavko Gorše, blagajnik; Fr. Mlinar, tajnik; odborniki: Iv. Picelj, Alojzij Mahnič, Anton Fink, Iv. Medic, Iv. Kraker in Jože Bobnar; nadzornika: Karol Blatnik in Jože Bradač. Pri slučajnostih se je obravnavalo o započetem delu in se je napravil tudi podroben načrt.

D O P I S I

Izpod Krima. Redko se kdo oglasi iz naših vasi, tako, da bi človek si že mislil, da so lžanci izumrli. 2. decembra smo imeli po naših vaseh polno plakatov, da se bo vršilo tega dne veliko zborovanje SLS v Tomišlju pred cerkvijo. Čakali smo tam, da bi slišali kaj bodo povedali gospod Milavec, toda o zborovanju ni bilo ne duha ne sluha. Pač pa se je vršilo živinorejsko predavanje v zatišju Svetelove gostilne po govoru Milaveca, ki je povedal, da kdor ni klerikalec, ne bo v milosti pri gospodi okoli Oblastne skupščine. In še je rekel, da kdor bo opravljal Oblastni odbor, ta ne bo dobil podpore. Tako je razlagal, da bodo vodili nestrankarsko politiko. Klerikalci imajo oblast v Ljubljani in v vladi v Beogradu, kjer imajo celo ministrskega predsednika. Pa vprašajmo jih: Kje je znižanje davkov (še povišali so jih), kje je njihova ljubezen do kmeta, kje so dejanja njihovih obljub, kje je sveta in blažena avtonomija, katero so toliko časa obljubljali. To naj povedo. Nič nam ne bodo povedali, ker niso nič naredili, pač pa jim mi povemo, da se naš kmet probuja, in jih spoznava in da bo prišlo z njimi kmalu do težkega obračuna — volitev. Da se spoznamo, g. Belin! Društvo kmetijskih fantov in deklet v Tomišlju, ki dobro deluje po posebni zaslugi tov. predsednika, je imelo miklavževo prireditev. G. Belin je otrokom prepovedal udeležbo, ker jo prireja »politično«
društvo. Dobro! Ravnal se je po zakonu. — Društvo kmetijskih fantov in deklet v Tomišlju je tudi dalo pobudo, da se je vršilo v tej jeseni veliko zborovanje kmečke mladine na Igu, ki je napolnila veliko dvorano Sokolskega doma. Govorniki (med drugimi tov. predsednik dr. Novak) so opozarjali mladino, fante in dekleta na težko borbo naših poslancev za najosnovnejše narodne kmečke pravice in na boj za svobodo Slovenije, za svoboden kmečki stan. Po izčrpnih poročilih govornikov je tov. Janežič zaključil uspešno zborovanje. — Kmet se probuja in tudi izanski, kar je za gospodo strah, nam pa daje ta strah še večji pogum za borbo proti nadvladi gošpode.

Dramlje. Zadnje nedeljo so se zopet naš g. župnik raz prižnice spomnili slabih časopisov, tožili so, da njim noče konkurenčni odbor kupiti neko kuhinsko opravilo, da to menda izvira iz slabih časopisov. Tožili so tudi, da so revni in vzlic temu njim pa letos nalagajo tako grozne davke, da še nikoli takšnih. Gospod župnik, o davkih ste resnično povedali, ali pa se zavedate, da nam te strašne davke pomagajo nalagati ljudje, za katere pri volitvah tudi Vi pomagate pridno kroglice nabirati. Kar se pa tiče Vašega slabega stanja, pa dvomimo. Saj je tudi vpokojeni g. župnik Kaučnik vedno tožil, da nič nima, hitro po smrti pa se je našla njegova »revščina«, menda okrog 400.000 kron naloženih v posojilnici. Ali smo farani krivi, če nosi denar nalagati v posojilnico kaka druga oseba? O seveda, krivi so slabi časopisi, kakor »Kmetijski list«.

Ormož. Nova zadruga. Osnovala se je »Vinarska posredovalna zadruga za nakup in prodajo vina. Posreduje prvovrstna pristna ljutomerska vina naravnost iz kleti vinogradnika po dnevnih cenah. Cenj. odjemalci se naj z zaupanjem obrnejo na to kmečko zadrugo.

Iz Zabnice. Neizprosna smrt je ugrabila danes 17. decembra ob 8. uri zjutraj v 35 letu starosti iz naše srede, še pred tednom dni popolnoma zdravega, čvrstega sina posestnika, delavca za našo idejo, Franca Šifererja. Bil je odbornik tukajšnjega gasilskega društva, odbornik Društva kmetijskih fantov in deklet, ter tudi član domače godbe gasilnega društva. Z eno besedo, bil je fant za vse. Tebi pa dragi Franc, bodi lahka zemlja domača!

Duplje pri Trziču. V nedeljo dne 16. t. m. smo imeli pri nas v občini Križe občinske volitve. Cela občina je imela devet list, in to 5 klerikalnih in štiri napredne. Pet klerikalnih list je dobilo skupaj 294 glasov, štiri napredne pa 197 glasov. Kljub raznim klerikalnim zvijačam in šikanam smo lahko popolnoma zadovoljni z izidom volitev. V občini Duplje sta bili dve listi in sicer klerikalna, ki je dobila 52 glasov in 2 odbornika, in naša lista, ki je dobila 61 glasov in 3 odbornike, samo en glas še in izvoljeni bi bili štirji naši odborniki, ker sta bili listi vezani. Čast našim volilem! Može, ki ste jih izvolili, bodo gledali, kar je v njihovih močeh, za dobrobit podobčine. Onim pa, ki niste volili, je to lep vzgled, kaj premore en sam glas ob volitvah.

Buče pri Kozjem. Prosim Vas cenjeni g. urednik, da objavite ta dopis v Vašem »Kmetiskem listu«. Kakor v več delih Slovenije, tako je tudi pri nas letošnjo pomlad uničil deloma mraz, v nekaterih nizkih legah tudi popolnoma, vinogradnikom njihove vinograde. Ker so prebivalci večinoma vinogradniki, je to za njih zelo hud udarec, ker so na ta način prišli ob svoj edini letni dohodek. Toda tolažili so se še celo leto in zakaj? Ne morebiti za to, da bi mislili, da bode grozdje, ki je v par dnevih odpadlo zopet zrastle, temveč zaradi čisto nekaj drugega. V kakih osmih dneh po tistem mrazu je bilo namreč v Kozjem zborovanje SLS za kozjanski okraj. Kakor splošno na zborovanju (shodih) so tudi takrat volilci svojim zastopnikom lahko predlagali svoje želje, oziroma stavili predloge. Tako je tudi tukajšnji zvest pristaš in večni volilec SLS g. Anton Jug stavil predlog in prosil navzoče oblastne odbornike, naj tem ubogim, po pozebi že tretje leto težko prizadetim vinogradnikom izposlujejo v oblastni skupščini kako podporo, kar se je seveda zadovoljno na zapisnik vzelo, ter celo obljubilo posredovati pri vel. županu, da se bodo smele prošnje, po elementarnih nezgodah prizadetih, vlagati kolkov prosto. In res so se smeli v dnevih v občinskem uradu vsi oškodovani pritožiti. Pripomniti je treba, da je bilo med prijavljenimi veliko takih, kateri niso bili po mrazu nič oškodovani, ampak so več pridelali kakor kdaj poprej. Na zborovanju v Kozjem je bil med drugimi klerikalnimi prvaki tudi oblastni odbornik Krajnc za naš šmarski okraj. Toda od kake podpore še do danes ni nihče nič slišal in ne videl. Ti naši zastopniki nas samo takrat najdejo, kadar potrebujejo od nas volilne kroglice, kadar pa mi kaj od njih potrebujemo, so pa gluhi in slepi in so njim naše siromašne Buče veliko predaleč. Jaz sicer nisem med prizadetimi, smatram pa za svojo dolžnost, da spravim to zadevo v javnost. Prihajajo pa vedno od davčnega urada čeki za omiljene davke z velikimi številkami. Ker gre leto proti koncu, se davkoplačevalci, kateri vsled pozebe nimajo od nikoder denarja dobiti, ozirajo vsaki dan, od kod bo prišel davčni eksekuter po zadnje kravico ali svinjo, če jo sploh imajo. Lepe vsote so prejele lansko leto po plazovih pod Pilštanjem prizadeti, ko je bil edini poslanec SKS g. Pucelj, kot minister v vladi. Danes pa, ko je SLS s svojimi 21 poslanci, med njimi sedem za koristi kmetijskega stanu tako vnetih duhovnikov, ko imajo klerikalci od župana pa do ministrskega predsednika vso moč v svojih rokah, se ne more za nas ničesar doseči. Dolžnost oblastnega odbora je, naj bode po večini klerikalen, ali naj ima ime kakoršno hoče, da po zanesljivi nepristranski komisiji ugotovi imena teh težko prizadetih in v resnici podpore potrebnih, ter njim iz v lastnem proračunu zato predvidenih sredstev nakaže denarno podporo. Bil sem vedno zvest pristaš in volilec SLS, danes pa najgloblje obsojam delovanje in politiko SLS ter obžalujem, da sem s tem, da sem vedno volil SLS

toliko škodoval sebi in svojim tovarišem. »Slovenskemu Gospodarju«
pa priporočam, naj ponatisne ta članek, da bodo vsi čitatelji »Slovenskega Gospodarja«
zvedeli, kakšne zastopnike so si izvolili.

Luksemburg. Sporočam, Vam g. urednik, da sem delo dobil in da še precej dobro zaslужim. Ljudje so v teh krajih zelo dobri in postrežljivi. Grede nam na roko, kolikor morejo. Pošljite mi »Kmetijski list«
in »Grudo«
na moj naslov, ki se glasi: Mihael Žolger pri Joh. Bleses in Franzosengrund bei Senningen — Luksemburg. — Želim vsem čitateljem Kmetijskega lista vesel Božič in srečno Novo leto.

E. Perth, West - Australia. — Pošiljamo božične pozdrave iz daljne Avstralije vsem pristašem SKS. Dosedaj je bilo še precej dobro tukaj za delavce, zdaj pa se je poslabšalo. Letos so sprejeli postavbo, da dobe tuji delo samo v gozdovih, domačini pa po mestih. Toda upamo, da se položaj poboljša, čim se dobro naučimo angleščine, v čemer se prav pridno vadimo. Midva sva še dobila delo v tovarni, več tisoč pa jih je brez dela. L. in M.

Slovinci v deselelju 1918—1928. Zbornik razprav, uredil dr. Josip Mal. Izdala in založila »Leonova družba«
v Ljubljani. — Točno ob deseleljski našega državnega zedinjenja je izšel ta veliki zbornik z razpravami iz kulturnega, političnega in gospodarskega življenja Slovincov v zadnjem deselelju: 29 avtorjev nam v 31 razpravah podaja pregledno sliko iz vseh panog našega narodnega življenja. In kar je treba še posebno poudariti, je to, da se ta temeljiti pregled ne omejuje le na državo SHS, marveč podaja tudi z okroglo sliko življenja in razmer Slovincov v Korotenu in Italiji. Znižana subskripcijska cena (do 10. marca 1929) znaša za broširan izvod (776 strani) Din 180.—, v celo platno pa Din 200.—.

IZ STRANKE

Metlika. Seja okrajnega odbora SKS se vrši v nedeljo, dne 23. dec. ob 9. uri dop. pri tov. Makarju. Poroča tov. Bukovec.

Črnomelj. Sestanek okrajne organizacije SKS se vrši v nedeljo, dne 23. dec. ob pol 3. uri pop. pri Laknerju. Poroča obl. poslanec Janko Bukovec.

Sv. Gregor pri Vel. Laščah. Odbor SKS obč. Sv. Gregor vabi vse člane na občni zbor, kateri se boče vršil na Šentjanžev dan 27. t. m. v Dvorski vasi pri Maroltovih dopoldne po maši. 1. Volitev odbora za l. 1929. 2. Ustanovitve zavarovalnice za živino (samopomoč). 3. Slučajnosti. Občnega zbora se udeleži tudi naš predstavnik tovariš Pucelj. Pridite vsi. Izgovor, da ni časa ne velja. — Tajnik.

Litija. Seja okrajnega odbora se vrši v nedeljo, dne 23. decembra ob 2. uri popoldne pri tov. Borišku v Litiji.

Videm-Dobrepolje. Občni zbor krajevne organizacije SKS Videm-Dobrepolje se vrši na praznik sv. Štefana po prvi sv. maši ob pol 8. uri dopoldne v gostilni pri g. Štihu. Dnevni red: a) volitev odbora in načelstva; b) slučajnosti. Poročal bode poslanec Ivan Pucelj. Vabijo se vsi pristaši kmetijske misli. Istotam se vrši prva veselica »Društva kmetijskih fantov in deklet«. Začetek veselice ob pol 3. uri popoldne. — Pripravljalni odbor.

Sestanek delegatov SKS. Po občnem zboru Kmetijske družbe dne 28. decembra t. l. se vrši sestanek vseh delegatov SKS ob pol 3. uri popoldne pri »Levu«
na Gosposvetski cesti. Sestanka se udeleži predsedstvo SKS s tov. Iv. Pueljem. Prosimo vse delegate Kmetijske družbe, da se tega sestanka gotovo udeleže.

Kdor hoče imeti dobro pitane prašiče, mora uporabljati „Težakovo olje za živino“.

Naroča se:

M. TEZAK, Zagreb, Gunduličeva 13

NOVICE.

Potrebna konstatacija. SDS še danes ne vé, kako se pravilno imenuje naša stranka. Zato ugotavljamo, da se imenujemo »Slovenska kmetijska stranka«, naš list »Kmetijski list« itd. Naj si blagovoli časopisje in gospodje od SDS to že enkrat zapomniti, sicer bomo morali misliti, da se delajo razne napake nomena.

Boben poje. Časopisje SLS neprestano piše o znižanih davkih, o olajšanju davkov, o brisanju davkov itd. Človek, ki stvari ne pozna in ne občuti, bi misli, da ni srečnejše dežele in boljše vlade kot je kleroradikalna. Mi pa, ki dobivamo davčne položnice z vedno večjo vsoto, ki se nam vsakih štirinajst dni rubi, kateri moramo plačevati celo za vžigalnike in kresilne kamne po 50 dinarjev in ki moramo samo za davke odprodajati živino in zemljo, pa vemo, da še nikdar ni bilo tako strahovitega obdavčenja kakor je sedaj. Ravno te dni že zopet poje boben po vsej Sloveniji in najbolj poznan gost v slovenski hiši je eksekutor Koroščeve vlade. Rubi pa se ne samo pri nas, ampak v vseh prečanskih krajih.

Nagrada 10.000 Din izplača županstvo občine Bled onemu, ki izsledi ali pomore izslediti povzročitelja zadnjih požigov na Bledu in s tem pripomore, da se kruti zločinec požigalec, ki je povzročil že toliko škode in gorja, izročiti roki pravice. Posebna pažnja naj se vodi o tujih, nepoznanih ljudeh, ki bi se v nočnem času zasačili v bližini gospodarskih poslopij ter isti nemudoma izročijo orožništvu.

Izseljevanje muslimanov iz severnih okrajev Bosne se čim dalje bolj širi. Vsi muslimani gredo v Turško republiko, kjer je Kemal paša vse kmete brez izjeme za 10 let osvobodil plačevanja zemljiškega davka. V Bosni je revna muslimanska raja v tako žalostnem stanju, da niso niti ljudem več podobni. Dočim muslimanski kmetje stradajo, hodi jo raztrgani in bosji okrog, je pa zastopnik njihovih begov in agov ter drugih veleposestnikov lepo v vladi z dr. Koroščem, da ne bo vera v nevarnosti. Samo iz par severnih okrajev Bosne se je izselilo že nad 2500 muslimanskih kmetov.

Prva muslimanska šoferka v naši državi. Te dni je pred izpraševalno komisijo v Sarajevu napravila šoferski izpit prva muslimanka v Bosni in Hercegovini. Napravila je z odličnim uspehom izpit ter je nato dobila šofersko koncesijo.

Agrarna reforma. Vlada je predložila parlamentu v Beogradu zakonski načrt za razlastitev veleposestev. Zakonodajni odbor je pretekli teden razpravljaval o načrtu. Po vsem izgleda, da bo ta zakon še mnogo bolj prikrajšal pravice agrarnih interesentov, kakor dosedanje uredbe. Stališče veleposestnikov bo v novem zakonu popolnoma zmagalo in toliko obetajoča agrarna reforma bo na celi črti izigrana. Saj se temu niti ni za čuditi, ako vemo, da so zakonski načrt predložile one stranke, v katerih imajo odločilno moč ravno cerkveni in posvetni veleposestniki. Ti mogočnjaki edino radi tega svoje stranke podpirajo, da varujejo svoje gospodarske interese. Čuditi se pa moramo onim bajtarjem in kmetiskim delavcem, katerih obstoj je od pravične izvedbe agrarne reforme odvisen, da take stranke podpirajo. Radovedni smo, ali bodo še v bodoče volili SLS.

Katoliškemu župniku so vzeli plačo. Koroščeva vlada je vzela plačo kat. župniku iz Vojnega Križa g. Juraju Tomac-u, ker ni hotel 1. decembra maševati kakor je dr. Korošec zaukazal. Davčni urad je bil te dni brzojavno obveščen, da mora župniku ustaviti plačo.

Vlom. V hišo Franca Korošča v Motniku št. 30 je bilo v noči od 8. na 9. decembra vlomljeno in odnešeno okrog 3000 Din denarja in dve žepni uri. Vlomilca še niso našli.

Otrok zažgal hišo. V Župelevcu pri Kape-lah je izmaknil šestletni otrok, sinček tamošnjega čevljarja Krulca, vžigalice in šel v shrambo za steljo, kjer je prižgal cigareto iz zvitega papirja. Pri tem se je opeknel v prste in vrgel ogorek v steljo ter zbežal v hišo ne da bi kaj povedal. Kmalu je začelo goreti in ogenj je uničil skoro celo poslopje z obleko in žitom vred. Škoda je za prizadetega velika.

Izselilo se je v septembru t. l. 2083 oseb. Iz Hrvatske in Slavonije 762, Dalmacije 495, Vojvodine 321, Slovenije 283, Srbije 115, Bosne in Hercegovine 56, Črne gore 51. Največ jih je šlo v Argentinijo 1125, Sev. Ameriko 588, Uruguay 134, Kanado 118 itd. Vrnilo se je pa v tem mesecu 225 oseb.

Dvotirna proga Beograd—Novska dograjena. Gradba druge proge med Zemunom in Novsko je dogotovljena. Novo, 300 kilometrov dolgo progo, si je ogledala in jo preizkusila državna komisija pod vodstvom glavnega ravnatelja državnih železnic Gjuričiča. Promet na novi progi se je pričel z dnem 15. decembra.

Zver. V Sofiji so zaprli ljudskošolskega učitelja Belinova, ki je onečastil nad 20 deklic, katerih nobena še ni bila stara deset let. Ljudje so navalili na zapore, da bi zverinskega učitelja linčali. Ker jih je policija zadržala, so zažgali šolo, v kateri je Belinov poučeval.

Ministra so zaprli v — Parizu. V Parizu so aretirali bivšega večkratnega finančnega ministra Klotza, ker je ponaredil za okrog 12 milijonov čekov. — Čincarija bi takega ministra odlikovala s posebno pohvalo.

Nemški cesar Viljem živi v holandski državi in doslej še ni plačal nobenih davkov. Na to stvarno interpelacijo v holandskem parlamentu je vlada odgovorila, da se je Viljemu zaradi njegovega negotovega denarnega položaja dovolil odlog in odplačevanje davkov v obrokih.

Gostilničarjem, trgovcem in restavratierjem!

Za božične in noveletne praznike nudimo najboljše grenke, polgrenke in sladke **zdravilne likerje** kakor rum, pelinkovec, kim-ljovec, slivovko in druge pijače po najugodnejših cenah.

»GLORIA«
rastlinska destilacija
LJUBLJANA
Gospodarska cesta št. 8.

TEDENSKI KOLEDAR.

- 23. decembra, nedelja: Viktorija
- 24. decembra, ponedeljek: Adam in Eva.
- 25. decembra, torek: Božič.
- 26. decembra, sredo: Štefan.
- 27. decembra, četrtek: Janez Ev.
- 28. decembra, petek: Nedolžni otročiči.
- 29. decembra, sobota: Tomaž B.

SEJMI.

- 27. decembra: Radeče, Vrhnika, Vitanje.
- 28. decembra: Dob.
- 29. decembra: Mirna peč.

VALUTE.

Dati moramo za:

1 nemško marko	Din	13-55
1 švicarski frank	Din	10-94
1 avstrijski šiling	Din	8—
1 angleški funt	Din	276.—
1 ameriški dolar	Din	56-89
1 francoski frank	Din	2-22
1 češkoslovaško krono	Din	1-68
1 italijansko liro	Din	2-98

Spomini na dr. Janeza Mencingerja. — Prijatelj našega lista nam piše iz okolice Krškega to-le: Ravno pred tridesetimi leti se je dogodil v Krškem sledeči slučaj. Živel je takrat v naši sredi mož, ki je veljal med Slovenci nesporno za enega najduhovitejših slovenskih pisateljev. Bil je to pokojni dr. Janez Mencinger, takrat odvetnik v Krškem. V decembru leta 1898. je bilo vse polno ljudi odlikovanih povodom petdesetletnega slavnega vladanja še slavnjšega cesarja Franca Jožefa. In odlikovani so bili različni ljudje, največ brez zaslug, kakor se to o takih prilikah rado dogaja. S strmenjem so se ljudje spraševali: zakaj je ta in ta odlikovan, a ta in ta ni. Za vso skrivnost pa so vedeli edinole gospodje okrajni glavarji, ki so bili tudi v tistih časih mogočni gospodje. Ljudem pa le ni šlo v glavo in jih je morila radovednost. Vsaj nekatere, kar se še tudi dandanašnji dogaja. In tako se je mrzlega adventnega večera, zgodaj v mraku, sprehajal pokojni Mencinger po gostilniški sobi gori in doli, poskušal baš pretočeni eviček in čakal, da gre k večerji. Drugih ljudi ni bilo, samo v prvi sobi sta sedela dva kmeta. Eden pa brž vporabi to priliko, stopi v drugo sobo in začne: »Naj no ne zamerijo, gospod doktor, nekaj bi jih rad vprašal. Toliko ljudi je odlikovanih, vse polno jih je, ko niti ne vemo zakaj, oni pa niso nič dobili?« In doktor Mencinger si je pogladil brado, se nasmehnil in rekel: »Prijatelj, to je kakor kužna bolezen, enega se prime in ga zdelo, mimo drugega pa gre brez vsake nevarnosti.« Od takrat je preteklo ravno trideset let.

Boj z zamorcem. V Chicagu je zblaznel zamorec, razbil izložbeno okno, nakar so ga hoteli policaji aretirati. Črnc se je zabarikadiriral in došlo je 200 policajev s strojno puško, plinskimi bombami in vodnimi brizgalnicami, da bi ga prišli. Boj je trajal pet ur; črnc se je zgrudil s 15 kroglijami zadet na tla.

Strah pred dozdevno smrtjo. Več slučajev so že menda ugotovili, ko so kakega mrtveca pokopali, da je bil le navidezno mrtev, a se je šele v grobu prebudil in kasneje zares umrl vsled zadušenja. To so ugotovili pri poznejših izkopavanjih, ker je truplo ležalo v povsem drugačni legi, kakor prvotno. Strah pred navidezno smrtjo je mnoge privedel do tega, da so se v testamentu skušali braniti te nevarnosti. Tako je neki bogati tvorničar iz Virginije v svojem testamentu določil, da se mu po njegovi smrti pripne na roko električni zvonec, ki bo v zvezi z grobarjem in ga obvestil, ako se on v grobu prebudi. Tudi neki nemški grof je v testamentu zahteval, da se mu da v grob telefon, ki bo v zvezi z upraviteljem pokopališča.

Tatvine na tovornem kolodvoru v Zalogu. Železniška policija je držala vse do sedaj v strogi tajnosti razne tatvine, ki so bile izvršene na tovornem kolodvoru v Zalogu pri Ljubljani. Te dni se je pa zvedelo, da so neznaní spretni vlomilci pokradli dva zaboja tobaka, eno balo tkanine, več zabojev riža, kave in sladkorja, več bal raznega manufakturnega blaga, dva velika zaboja Zeta cigaret itd. Tatove so že izsledili.

Revolucija v Afganistanu. V srednjeazijski državi Afganistan je nastal proti vladi vsesplošen upor, ki se je razširil po celi državi. Uporniki so navalili na glavno mesto Kaba, v katerem se vodijo ogorčeni boji.

Sadjarska in vrtnarska podružnica za konjiški okraj ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 30. decembra 1928 ob 3. uri popoldne, v šoli Čadramu (Oplotnica) z običajnim dnevnim redom. Vsi člani in nečlani, ki se za sadjerejo zanimajo, se vabijo, da se zborovanja polnoštevilno in sigurno udeležijo. Po zborovanju po predaval kmetijski referent iz Konjic o sadjarstvu.

«KMETIJSKA MATICA.»

»Kmetijski koledar« v žepni obliki za leto 1929., ki ga je izdala Kmetijska tiskovna zadruga v Ljubljani, je popolnoma razprodan. Dejstvo, da se je v tako kratkem času razprodala vsa zaloga, najboljša priča, da je ta koledarček ugodil želji in zadostil potrebam naših kmetovalcev. Ker je pa še vedno zelo mnogo zapoznelih naročnikov, ki bi radi imeli ta koledarček, zato prosimo vse one, ki so dobili koledarčke v razprodajo, a jih ne morejo prodati, naj nerazprodane izvide vrnejo Kmetijski tiskovni zadrugi, da z njimi postreže onim naročnikom, ki koledarčka niso več prejeli, obenem pa se obvaruje s tem Kmetijsko tiskovno zadrugo pred škodo, ki jo zadene, če se nerazprodane koledarčke vrne prepozno, ko ni več čas za prodajo koledarjev.

»Kmetijska Matica« je začela ta teden razpošiljati svojim naročnikom knjige za letošnje leto. Gg. poverjeniki bodo dobili knjige v nekaj dneh, nakar naj jih razdelijo med naročnike proti povračilu poštnih odnosno prevoznih stroškov po železnici. Vsak naročnik dobi letos poleg običajnih štirih knjig, to so: Veliki koledar za leto 1929, A. Škulj: Naša zelenjad, A. Sovre: Gospodarske razmere pri starih narodih, Joža Jeram: Zastava v vetru, še peto knjigo Albin prepeluh: Kmetijski pokret med Slovenci. Ta knjiga, izdana ob desetletnici našega povojnega kmetskega gibanja, je res lepo darilo vsem onim, ki so ostali zvesti svoji materi zemlji in se bore za dobrobit in napredek slovenskega kmetskega naroda. Ker je Kmetijska Matica natisnila nekaj več izvodov knjig, kakor pa je bilo številno priglašeni naročnikov, zato je še nekaj izvodov Kmetijske Matice na razpolago. Kdor hoče torej imeti letošnje knjige Kmetijske Matice, naj si knjige takoj naroči, ker bo sicer moral dobiti odgovor, da so knjige razpro-

dane, kakor se je letos že zgodilo mnogim pri naročilu žepnega »Kmetijskega koledarja«. Za enkrat ostane tudi zapoznelim naročnikom cena za knjige nespremenjena, to je Din 30—, poština posebej. Priporočljivo je, da si naroči knjige več sosedov skupno, ker čim večje je število skupnih naročnikov, tem manjši so poštni stroški. Za naročilo zadostuje dopisnica, na kateri se poleg natančnega naslova onega, na katerega naj se knjige pošljejo, navede še število naročnikov, za katere se knjige naroča. Za poravnavo naročnine bo knjigam priložena poštna položnica tako, da naročnik ne bo imel nobenih stroškov s pošiljanjem naročnine.

hripavosti, katarju
pomagajo sigurno
Kaiser-jeve
prsne karamele
V lekarnah, drog.
in kjer so vidni plakati.

NARODNI GOSPODAR

Lovci in sv. Neža. Že desetletja se vrše v Ljubljani na prvi ponedeljek po sveti Neži kožni sejmi. Zadnja leta je Ljubljanski velesejem s sodelovanjem Lovske zadruge v Ljubljani te kožne sejme reorganiziral in izboljšal. Poseben oddelek na velesejmu, imenovan »Divja koža«, zbira kože vseh vrst divjih živali, jih sortira in povabi domače in tuje kupce na dražbo in nakup kož. Pri teh aukcijah so se lovci prepričali že ponovno, da se tu in na ta način dosežejo najboljše cene. Zato naj tudi letos nikdo ne zamudi prilike, ki mu jo nesebično nudita Ljubljanski velesejem in Lovska zadruga v Ljubljani. Pošiljajte kože »Divji koži« na Ljubljanski velesejem in s posebnim pismom razpredelbo. Letos pade sv. Neža ravno na ponedeljek in se vrši ta sejem torej na dan 21. januarja 1929. Kože se sprejemajo vse do tega dne opoldne. Čimprej pa jih pošljete, tem bolje ustrezete »Divji koži«.

»Na Gorenjskem je fletno« se imenuje lična knjižica, katero je spisala naša znana in priljubljena pisateljica Manica Komanova. V njej popisuje razne šege in navade slovenskega kmetskega ljudstva, ki so še danes udomačene po kmetih ob novem letu raznih svečanih dnevih, kmetskih opravkih itd. Komu niso znana naša kmetska ženitovanja, vasovanje, fantovščina, predice itd. Vse te lepe in starodavne navade nam Manica v prijetnem in kramljavačem jeziku pripoveduje. Škoda bi bilo, da bi se vse to pozabilo, ker se v teh kmetskih običajih zrcali resnično prava duša slovenskega naroda. Knjigo je založilo društvo Atena Ljubljana, Aleksandrova c. 2 in stane 15 Din.

PODLISTEK

Franz Komel:

Spomini.

Proti koncu meseca februarja je prišlo iz Rudimpešte povelje, da naj se sestavi nov odhodni bataljon, ne vem več natančno, kateri je že bil vem pa dobro, da jih je temu s'edilo še mnogo. Naš poročnik je bil imenovan nadporočnikom in dodeljen četrti četi za novečnika. Tudi mene je zadela čast, da sem bil »imenovan« za četovodjo in s tem dodeljen bataljonu. Tisti dan, ko so nas odbrali, stopi naš nadporočnik k meni in mi pravi: »Hostar, zdaj pa pojdemo, najbrže v Tirole! Nič nikarte žalovati, upam, da nam ne bo hudega. Sicer pa, kakor nam je usojeno! Upam pa, da se bomo na fronti svobodnejše gibali, mogoče se bo dobila tudi prilika za lov«.

Tri dni potem so nas naložili na vlak in odpeljali smo se...

Pota ne bom opisal, ker ste bili mogoče tudi vi tam, gospod učitelj, saj ste bili tudi vi v vojni.

Nekako po osmih dneh dolgočasne vožnje smo dospeli v Bozen; nadporočnikova napoved je bila pravilna: določili so nas za Tirole. Po tridnevem odpočitku smo šli zamenjat baš naše slovenske planince na Cimo Dodici.

Prišedši v strelne jarke, sem dobil pri planincih še mnogo znanecv, a še več sem jih pogrešal. Tu sem tudi izvedel, da je padel moj sosed Blaž. Bog mu daj dobro! Na Cimo Dodici smo ostali dober mesec.

Bojev ni bilo ravno posebnih, toda imeli smo še huišega sovražnika, namreč — plazove. Moj Bog, koliko žrtev so zahtevali plazovi! Človek ne bi verjel, ko bi sam ne doživel! Služba je bila zelo naporna, posebno kadar je bilo treba iti po živež. Videli sem

nekoč že priletne Bosance, kako so spravljali tovrstne živali preko sten in zametov, ko so se jim vrvi utrgale nad prepadom, da je vse skupaj zdrknilo v brezno. Bože mili, slika, ki mi noče nikdar izpred oči. Iz temnega prepada pa se je slišalo obunno stokanje ljudi in živali, ki so se v zadnjih zdihljajih borili s smrtjo...

Tudi od naše čete je par mož nesrečno končalo svoje življenje v tirolskih prepadih. Med temi tudi dva Hrvata, tam nekje od Karlovca. Šli so na patrolo, a vrnila se niso več, ker jih je zadel plaz in strmoglavil med steno: našli smo jih šele po desetih dneh v nekem jarku. Strašen je bil pogled na te žrtve voine: obrazi so jim bili spačeni, udi rotopljeni in obleka jim je bila popolnoma raztrgana.

Kako pa tudi ne! Predstavljajte si ogromno plast snega, ki se utrga tam nekje pod vrhom strmega in visokega hriba in zdrči z bliskovito naglico navzdol, pograbitvi vse s seboj, kar ji zastira strmo pot. Drevesa, skale in druge zapreke ji morajo napraviti prostor; vse pograbi in tira s seboj, tako da nastane kmalu valeča se gora, ki preti s smrtjo vsakemu živemu bitju, ki ji je na poti. To vam je lomljenje in sikanje in gorje vojaku, natroli, snoh živemu bitju, ki ga je usoda zanesla v času plazov v tirolske gore. Vse je zgubljeno!

Naposled so nas zamenjali sedemnajsti. Naš bataljon je bil določen za rezervo, zato so nas koncem marca odpremili v Meran, kjer smo se pošteno osnažili in dobili nove obleke. Da ni bil madžarski bataljon, gotovo bi nas tirali na Kras, kakor so naše planince in druge slovenske bataljone tirali iz ognja v ogenj.

V Meranu smo čakali na novo odhodno četo, ki bi izpopolnila naš bataljon, ki se je precej zredčil. Seveda ni bilo toliko ubitih ali ranjenecv, pač pa je bilo mnogo maroderjev,

ki so se z različnimi boleznimi odtegnili fronti in šli v zaledje. Tam sem tudi videl, kako so Madžare protežirali in jih pošiljali za vsako malenkost v bolnico, medtem ko je moral biti vojak pri slovenskih polkih že napol mrtev, da so ga poslali v zaledje.

Naša četa je bila nastanjena v neki vasi v bližini Merana. Dela ni bilo posebnega, skoraj bi rekel, da smo povečini le lenuharili, posebno kar nas je bilo starejših podčastnikov. Seveda, mladina je že imela svoje delo, saj me razumete, kakšno. Ko ni bilo več v službe, so zalezovali dekleta in kovali liubezen; Madžari so bili v tem res pravi mojstri.

Z nadporočnikom sva tudi tukaj napravljala krajše in daljše izlete v bližnjo okolico. Od zakupnika lova iz Merana je dobil puško in dovoljenje za lov. Tudi jaz sem si preskrbel pušo, sicer ne lovsko, pač pa staro wendlovko, ki je bila za silo še precej dobra. Ko sva bila takole po lovsko oborožena, sva jela misliti resno na lov, posebno še, ker je imel nadporočnik dovoljenje. Od kmetov in na lastne oči sva bila uverjena, da je precej divjačine; posebno zajcev je bilo mnogo. Pa tudi jelenjadi in srnjadi sva opazila po par kosov; in visoko na stenah celo trope divjih koz. Toda ta divjačina je bila v lovopustu! Le divji petelin in ruševac sta bila s petnajstim aprilom odprta. In tema dvema so bili namenjeni najini pohodi!

V Tirolcu Jokerju sva dobila z nadporočnikom zvestega lovskega tovariša in vodnika. Joker je bil lovski čuvaj, že precej v letih, a še vedno čil in krepak. V mladosti je bil nevaren divji lovec, zato ga je zakupnik lova sprejel v službo ter si ga s tem osvojil. Mnogo nama je pripovedoval iz svoje mladosti, o bojih z lovci, o nesrečah, ki so se dogajale v planinah. Lahko bi spisal o tem knjigo, a sedaj moram hiteti, da pridem do glavnega dogodka.

(Konec prihodnjic.)

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Ustanovljena 1900. Centrala: Ljubljana, Dunajska cesta. Ustanovljena 1900.
 Delniška glavnica: Din 50,000 000.— Brzojavni naslov: BANKA LJUBLJANA
 Skupne rezerve ca: Din 10,000.000.— Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Novo mesto, Ptuj, Rakek, Sarajevo, Slovenjgradec, Split, Šibenik, Trst. Telefon št.: 2861, 2413, 2502, 2503.
 Se priporoča za vse bančne posle.

Pozor! Pozor!

200 moških oblek

Iz prvovrstnega češkega sukna razprodam skoraj za polovično ceno po

Din 500.- in 600.-

Prodaja se vrši od 3. do 31. dec. 1929

Po neverjetno nizkih cenah se bodo prodajali tudi vsi drugi konfek. izdelki kakor deške in fantovske obleke, raglani, povrniki, zimski suknjiči, usnjeni suknjiči, dežni plašči itd.

Ne zamudite ugodne prilike! Konfekcijska industrija **Josip Ivančič** Dunajska cesta št. 7

Najboljši in najtrpežnejši
ŠIVALNI STROJI in KOLESA so:
„Gritzner“ in „Adler“
 za dom, obrt in industrijo, v raznih opre mah. — Istotam švicarski pletilni stroji „Dubled“. Pisalni stroji „Urania“.
 Ugodni plačilni pogoji. Večletna garancija.

Tovarniška zaloga:
Josip Petelinc, Ljubljana
 blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

Vsakovrstne mlevske izdelke dobavlja v vsaki množini

ERONOM

Osrednja gospodarska zadruga
LJUBLJANA
 Kolodvorska ulica 7

L. MIKUS

LJUBLJANA, MESTNI TRG 15

D E Ž N I K I

Na malo!
 Na veliko!
 Ustanovljena 1839

NAROČAJTE >GRUD<

Moko, krmila in vseh vrst špecerijo kupiš najbolje pri **Ivan Kraji** prej Spreitzer-Tavčar Ljubljana, Stari trg šte. 30
 Za Božič izjemno ugodne cene!

Kmetje in kmetice!

kadar kupujete v mestu svoje potrebščine, podpirajte v prvi vrsti trgovce, ki v našem listu nudijo svoje blago!
 Svoji k svojim! Svoji k svojim!

Varčen gospodar, si nabavi pred zimo za obleke in perilo, katero gotovo najde v veliki zalogi in izbiri ter dobri kakovosti pri obče znani priporočljivi tvrdki **R. Miklauc „Pri škofu“** Lingarjeva ulica. Ljubljana Pred škofijo 3.
 Trgovina obstoji že 59 let ter drži v zalogi blago samo dobrih kakovosti iz prvovrstnih tovarn kakor pred vojno.
 Gordka pošilja blago na željo tudi po pošti.

IVAN JAX IN SIN
 LJUBLJANA, GOSPOSVETSKA 2.
Šivalni stroji
 Izborna konstrukcija in elegantna izviritev iz lasne tovarne. 15-letna garancija. Vezenje se poučuje pri nakupu brezplačno.
Pisalni stroji „ADLER“
 Kolesa iz prvih tovarn: „DÜRKOPP“, „STYRIA“, „WAFFENRAU“ (Orožno kolo). — Pletilni stroji vedno v zalogi. Posamezni deli koles in šivalnih strojev. Doje se tudi na obroke! Cenike franco in zastoj!

Posjednicimi naših Diabolo separatora želi sretan Božič i Novu godinu uz preporuku!

DIABOLO SEPARATOR A. B., Lj. Klein, Zagreb,
 Račkoga ulica 5a,

KMETSKE HRANILNI IN POSOJILNI DOM.

Račun poštne hranilnice št. 14257 reg. zadr. z neomej. zav. Brzojavke „KmetSKI dom“. Telefon št. 2847

v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ulica št. 1, pritličje

Daje: Posojila na vknjižbo, proti poročtvu ter sestavi premična in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Obrestuje vloge na knjižice **6%** čistih brez od-povedi
 Večje stalne vloge in vloge v tekočem računu po dogovoru.

Preskrbuje: Kavcije, inkase, srečke in vrednosne papirje ter čeke in nakaznice (nakazila) na druga mesta.
 Uradne ure: Vsak delavnik od 8.—12., in od 3.—4,1/2

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije. Podružnica v KAMNIKU na Glavnem trgu.

Josip Olup

Lubljan

na vogalu -- Stari trg št. 2

Trgovina z manufakturnim blagom. Velika izbira moških in deških oblek domačega izdelka. Velika zaloga klobukov, čepic, raznega blaga in pletenin.

Moje geslo je:

Dobro blago — nizke cene.

Priporočam tudi svojo **gostilno „Pod Trančo“**, v kateri se točijo najboljše štajerska in dolenska vina.

Obenem pa voščim vsem svojim prijateljem in znancem prav vesele božične praznike in srečno novo leto!

Posestvo

vs m gospo i rsk m postopji obsegajoče 12 hektarjev zemlje prodam. — Cena po dogovoru.

Ja ez Gabrijel, Kamna gora, o. Tre nje

Izšla je**Blasnikova****VELIKA PRATIKA**

za navadno leto 1929,

ki ima 365 dni.

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil že od naših pradedov najbolj vpoštevan in je še danes najbolj obražtan.

Letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini in slikah.

»VELIKA PRATIKA« je najboljši in najcenejši družinski koledar.

Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 Din. Kjer bi jo ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri:

J. Blasnika nasl.

tiskarna in litografični zavod

LJUBLJANA, Breg 12

Kako postanem zdrav in delazmožen?**Kako se znebam nervoznosti?**

To skrbi polno vprašanje, ki zveni kot težak vzdih, se izvija iz prs tisoč in tisočev. Saj je vendar živčna slabost najrazširjenjša bolezen sedanjega kulturnega sveta, skoroda bi jo lahko označili kot kulturna bolezen. Dražljiva slabost živčnega sistema je vedno pogostejša, težak boj za obstanek in posest vedno strašnejši in ostrejši. Kako različno se razkriva bolezen! Navadni glavobol do divjega enostranskega in obojestranskega irganja, opešanje spomina, otežkočenje mišljenja, razdraženost, nejevolja, nerazpoloženost, prisilne misli, omotica, nesposobnost za duševno in telesno delo, muke prečutih noči, strah pred ljudmi, bojazen pred vsakim in vsem, pred odločitvijo za najenostavnejša opravila vsakdanjega življenja, nesposobnost za hojo in stoji i. t. d. Čustva bojazni lahko postanejo naravnost strašna. »Jaz duševno ne najdem

nikakega miru,

mišli se mi pode vprek po glavi«, tako tožijo mnogi. Razglabljanje, površnost v službi, negotovost v govorjenju, pomanjkljivost v pisanju, tresenje udov, črevesne, želodčne, prebavljalne težave, zaprtost, zbadanje in irganje v udih, zaslanjanje in valovanje krvi, vedno mrzle noge, ulripanje srca, tesnobnost in pomanjkanje sape, nervozno drhtenje, mrzlični pojavi, hitro zardevanje in obledavanje i. t. d.

Ali je mogoča pomoč?

Ce hočemo živčno slabost z vsemi njenimi oblikami zaustaviti, moramo v prvi vrsti utrditi lastno voljo. Pomanjkanje energije in volje pri živčno bolnem tvori glavni vzrok za neuspehe v življenju.

Odprimo oči?

Vedno opazujemo eksistence, ki so nasedle, ker so se udale brez volje v svojo žalosno usodo. Slab in omahujoč značaj je podoben vetrnici, ki je izpostavljena milosti vsakega vetriča. Marsikaj se živčno bolnim ponuja kot zdravilo, in priznati moramo, da meji že marsikaj na zlorabo, in vendar so pota, ki peljejo k zdravju.

Ne bodite nehvaležni

napram naravi, ki nam, čeprav po ovinku znansveno očiščujoče roke kemika, nudi sredstva, ki so v resnici vredna pozornosti in koristna, ker dajejo moč in zdravijo. Tak dobrodejen dar narave predstavlja

pravi Kola-Lecithin.

Ta osvečuje, dviga delazmožnost in življensko silo, je najboljša hrana za živčevje in možgane, zboljšava kri, pomlajuje, prinaša veselje do življenja, občutek mladosti z njenim zdravjem in dejavnostjo, ki zajamčujeta uspeh in srečo. Kola-Lecithin varuje živce pred ohlapnostjo in jih napravi odporne proti vsem naporom. Kola-Lecithin privaja telesu one snovi v najčistejši obliki, iz katerih se tvorijo in obnavljajo vse telesne celice in živčne tkanine.

Mnogi zdravniki,

med njimi naznamenitejši raziskovalci in vseučiliški profesorji, so sijajno ocenili in priporočili Kola-Lecithin. Zahlevajte

brezplačno poskušajo

in zelo zanimivi, poučujoči spis o živcih. Pošljem Vam oboje takoj franko, prosto carine in popolnoma brezplačno.

Berite ta spis, iz njega boste spoznali, da za vsako nevarno boleznijo stoji kot pripravljajoč vzrok oslabele telesne moči. Kola-Lecithin zvišuje moč. Prišli boste do prepričanja, da je v resnici mogoče življenje podaljšati, bolezni preprečevati, bolne ozdravljati, oslabele ojačiti, omahujoče napraviti močne in nesrečnim vrniti srečo!

Treba le samo hoteti!

Pravo spoznanje nevarnosti vpliva pomirjajoče na razpoloženje, če moremo obenem spoznati pota, ki nas zmagoslavno odvedejo iz te nevarnosti.

ERNST PASTERNAK, BERLIN S. O.,
Michaelkirchplatz 13, Abt.: 316.

Prometna banka d. d.

Ljubljana

Stritarjeva ulica št. 2

(vogal Pred škoflje 1, nasproti magistrata)

Telefon št. 2149, 2968
Pošt. ček. rač. 13.853

Žiro-račun
pri Narodni banki

nakup in prodaja valut in deviz. Sprejemanje vlog na tekoči račun in hranilne knjižice, vnovčevanje čekov in menic. Izdaja poveren, garancijskih in kreditnih pisem, podeljevanje kreditov in izvrševanje vseh banknih poslov po najkvalitetnejših pogojih.